

Il·ltre. Col·legi Oficial
Metges de Lleida

B u l l e t í

Mèdic

setembre - octubre 1997

núm.8

Apreciado Doctor/a :

Nos complace informarle de nuestros servicios que podrán serle de gran utilidad. En FID EDICIONS encontrará un servicio integral dentro del mundo de las Artes Gráficas. Diríjase a FID EDICIONS cuando esté listo para una nueva imagen, o cuando quiera reimprimir sus impresos habituales.

REALIZAMOS SUS CATALOGOS.

En FID Edicions no se tardan semanas ni grandes sumas de dinero para diseñar un nuevo catálogo. Los catálogos son un modo fantástico de mantenerse en contacto con los clientes posibles y los reales. Simplemente traiga sus fotos y sus notas, en FID usted no tiene porqué perder tiempo y dinero contratando los servicios de diseño grafico, filmación, imprenta manipulación, reparto, etc; nosotros lo hacemos todo bajo un mismo techo.

REALIZAMOS SUS FOLLETOS.

Un folleto profesional es algo imprescindible para cualquier negocio. Utilícelo para presentarse usted mismo y su compañía, su folleto se quedará con su cliente una vez usted se haya marchado. Si usted no tiene ninguno, es probable que su competidor lo tenga. En FID crearemos un folleto dinámico que pondrá en escaparate sus productos y sus servicios.

REALIZAMOS SU BOLETIN INFORMATIVO ó REVISTA.

Son muchos los Colectivos o Gremios que de una manera periódica recurren a este medio para poder informar puntualmente a todos los asociados. FID edicions gestiona la realización y seguimiento de las revistas, pudiendo incluso hacerse cargo de la contratación publicitaria para así intentar sufragar el coste de la publicación.

OTROS TRABAJOS.

En FID podremos, además, confeccionarle todo tipo de impresos que usted necesite para su empresa: tarjetas, cartas, facturas copiativas, albaranes, recibos, sobres, adhesivos, sellos de caucho, etc.

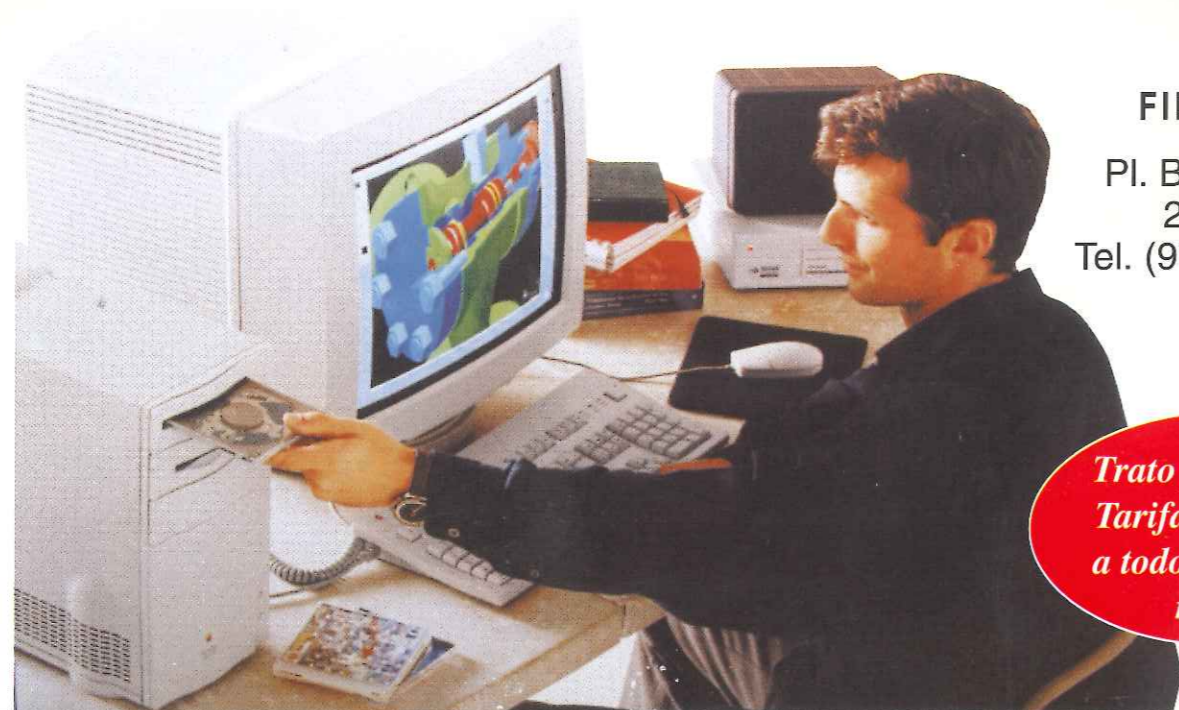
Piense en la imagen de su empresa, si no está contento con ella planteese un cambio. Es la mejor manera de vender sus productos y en FID le ayudamos.

Atentamente

FID EDICIONS

Pl. Blas Infante, 1
25001 Lleida
Tel. (973) 21 03 05

Trato preferente y Tarifas especiales a todo el colectivo médico

Butlletí **Mèdic**

II-ltre. Col·legi Oficial de Metges de Lleida

Rbla. d' Aragó, 14, pral.25002 LLEIDA
Tel. (973) 27 08 11 - Fax (973) 27 11 41

JUNTA DE REDACCIÓ

- President**
Dr. Bonaventura Lladonosa Gallart
- Cap de Redacció**
Dr. Jose Antonio Morales del Rio
- Equip de Redacció**
Dr. Josep Pifarré Barqué
Dr. Fernando Boneu Companys
Dr. Manel Camps Clemente
Dr. Lluís Calvo Condal
Dr. Josep F. Tarragó Valentines
Dr. Juan Viñas Salas
Dr. Fernando Pifarré Sanagustín

COMITÈ ASSESSOR

Junta de Govern

COLABORADORS

- José A. Morales
- Jordi Vilaret
- Anna Sáez
- Ferran Pifarré
- Manel Camps
- Joan Viñas

FOTOCOMPOSICIÓ I DISSENY

FID EDICIONS

IMPREMTA

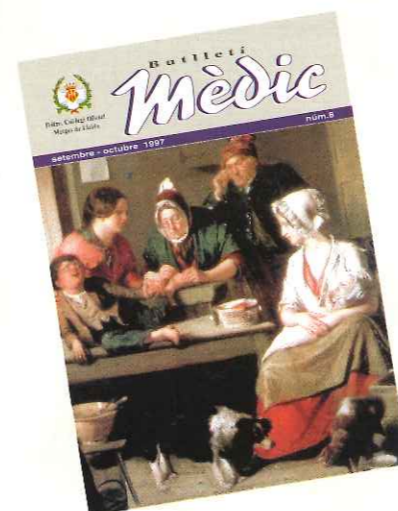
FID EDICIONS

DEP. PUBLICITAT

FID EDICIONS

Pl. Blas Infante, 1 altell D 25001 LLEIDA
Tel. / Fax (973) 21 03 05

Dipòsit Legal: L - 842 / 96

Una espina en el peu, de John Faed (1820-1902)

Un quadre costumbrista que ens apropa a la societat rural decimonònica. Davant la mirada vil·ligant de l'home, la dona, una vegada més, exerceix com a sanadora en presència de la resta de la família. L'esguard a la família i les petites cures quedaven baix la responsabilitat femenina.

Butlletí Mèdic no comparteix, necessàriament, els articles i opinions redactats pels seus col·laboradors, encara que aquestes discrepàncies no seran obstacle per a l'accés al Butlletí.

Editorial

El passat dia 20 d'Octubre es va celebrar a la Sala d'Actes de l'Hospital Arnau de Vilanova un acte recordant el Dr. Jesús Montoliu i Durán, a títol póstum en presència dels seus pares.

Van intervenir el Dr. Joan Rodes i Teixidor, Cap de Servei de Hepatologia de l'Hospital Clínic i Catedràtic de Medicina de la Universitat de Barcelona, el Dr. Lluís Revert i Torrelles, Catedràtic de Medicina també de la Universitat de Barcelona, el Dr. Ramón Piñol i Llovera Gerent de l'Hospital Arnau de Vilanova, el Dr. Joan Viñas i Salas Degà de la Facultat de Medicina de Lleida, el Dr. Enric Andrés i Ribes President de la Societat Catalana de Nefrologia i el Dr. Josep Santamaria i Oller, Delegat Territorial del Departament de Sanitat i el Dr. Jaume Porta i Casanelles Excm. I Magnífic Rector de la Universitat de Lleida.

Cadascú va glossar i perfilar la personalitat del Dr. Montoliu aportant i recordant les seves vivències personals, remuntant-se als temps que el van conèixer, tractar i treballar conjuntament en els diferents estaments hospitalaris i ho van fer de manera tan entenedora que tot l'auditori es va formar una idea ben clara de la figura del Dr. Montoliu com a persona, com a professional, com a professor universitari, com a organitzador responsable d'un servei hospitalari i com a científic. Tots varen coincidir en reconèixer la seva sòlida formació adquirida als E.E.U.U., la seva valua professional, la seva alta qualificació científica i la seva projecció nacional i internacional amb un potencial de futur que algú ho va posar en dubte.

Totes les intervencions van ser força interessants, però el professor Lluís Revert,

que va tenir al Dr. Montoiu d'adjunt en el seu Departament de Nefrologia va deixar entreveure que no era comprensible el final inesperat del Dr. Montoliu precisament quan estava en el cim de la seva fama i en aquella envejable situació que tot professional pot desitjar.

Aquest interrogant, com es lògic, va quedar sense resposta i mai podrà, segurament, ésser contestat.

Vaig conèixer personalment al Dr. Montoliu, si bé no tant profundament com les persones que van participar en l'esmentat acte i que van conviure amb ell en els seus afers diaris, però sí vaig poder formar-me una idea de la seva personalitat. Coincidint amb tot el que allí es va dir crec que el Dr. Montoliu va ser un home que no vivia en concordança amb els temps actuals, és a dir, no se sentia còmode ni integrat a tot el seu entorn social, aquests no eren els seus temps!! O es va anticipar o no va saber o no va poder adaptar-se als temps en que cronològicament tenia que viure i conviure. Com a persona superinteligent que era, i com moltes vegades acostuma a passar, es trobava desplaçat i incòmode en el seu entorn perquè creia equivocadament que la seva manera de ser no era entesa.

Aquesta possibilitat podria ser, tal vegada, l'explicació d'aquella última, definitiva i irreversible decisió final.

Company Jesús Montoliu, descansa en pau en aquella nova situació que tu ben lliurement vas escollir.

Dr. Bonaventura Lladonosa i Gallart
President del Col·legi de Metges

Sumari

* Editorial	3	* Informació Jurídica	19
* Inventari Post Mortem dels béns del Dr. Jaume Claver, Catedràtic de l'Estudi General de Lleida	4	* Agenda Universitària 97/98	20
* Nou de cada deu Lleidatans estan satisfets amb el seu metge	8	* Borsa de treball - Breus	22
* Contraris a l'"examen" d'Homologació de l'assistència primària	9	* Ofertes als Col·legiats	24
* Medicina: Una carrera d'Obstacles	10	* El congrés de la Societat Espanyola de Ginecologia aplega 400 especialistes a Lleida	26
* No és il·legal enviar pacients públics a les consultes privades	11	* "Diploma't en Sanitat, per fi a Lleida"	28
* En memoria al company Dr. Jesús Montoliu	12	* La formació en Urgències	33
* Taulell Sindical	17	* Galeria de presidents Dr. Josep Maria Vicens Ro a (1911-1920)	34
* Assessoria Fiscal	18	* Viatjar: Cancún - El tesoro del Caribe	36
		* Moto: Galaxy - Más coche que nunca, más clase que nunca	38

Inventari Post Mortem dels béns del Dr. Jaume Claver, Catedràtic de l'Estudi General de Lleida.

El Dr. en Medicina Jaume Claver, era fill de Simó Claver i Maria Granell, naturals de Bellvís. (1) El 21 de setembre de 1698 va contraure matrimoni a la parròquia de Sant Joan de Lleida amb Maria Monet, aleshores vídua d'Albert Vilanova.

(2) Ciutadà Honrat, va ser Catedràtic de l'Escola de Medicina de la Universitat de Lleida des de l'any 1700 fins a la seva mort, ocorreguda el 9 de desembre de 1714. Fou metge de L'Hospital de Santa Maria.

El 14 de juny de 1712 havia examinat als especiers Esteve Miret i Domingo de Dios, perquè poguessin exercir l'apotecaria a Lleida ja que després de l'escampada de 1707, la ciutat es quedà sense apotecaris.

En una carta adreçada a la Paeria el 13 de maig de 1712, els citats especiers sol·licitaven que, com durant tot el temps de la guerra havien estat a la ciutat regentant cadascun d'ells una botiga d'apotecaria, per haver fugit de la ciutat tots els apotecaris i havien servit les receptes dels metges a tots els habitants i als pobres, de franc, s'oferien continuar de la mateixa manera, especialment als pobres de l'hospital.

Desitjaven ser examinats per, després d'habilitats, continuar regentant les seves botigues sense que els apotecaris absents durant la guerra en tornar a la ciutat, els hi o poguessin impedir. (3) Partidari de Felip V, després del setge i posterior capitulació de les tropes austríacistes de Lleida el novembre de 1707, va ser un dels homes elegits pel nou governador borbònic, el general belga Comte de Louvigny, com a membre de la primera junta de govern municipal, càrrec que va ocupar fins a la seva mort.

Hem cregut d'interès, transcriure l'inventari post mortem dels seus béns, per les dades que sobre la seva persona i entorn socio-cultural ens aporta.

Entre els testimonis del referit document, signaren els metges Antoni Mirarmau i Ramon Escuer.

El Dr. Antoni Mirarmau va néixer a Soses el 18 de juliol de 1666. Com el Dr. Claver, va ser també Catedràtic de l'Estudi General i molt vinculat a la Paeria de Lleida.

El Dr. Ramon Escuer, era metge de

Bellvís. Va ser conduït el 12 d'agost de 1699 per 50 quarteres de "blat bó i rebedor" anuals. (4)

El text del citat inventari és el següent:

In Dei Nomine Noverint Universi cum propter doli maculam curandam omnemque fraudis suspicionem tollendam beneficium inventarii et jure sit introductum et ab imperatore Justiniano consultum hinc et quod Reverendus Joannes Baptista Vila presbiter Sedis Illerdensis, beneficiatus magnificus Anthonius Mirarnau Medicina Artis et Civis Honoratus Illerda et Magnificus Raymundus Esquer etiam Medicina Artis in villa de Bellvis Urgellensis Diocesis populatus tutores et suis casu loco et tempore curatores personas et honorabilis pupillos filios et heredum Magnifici Jacobi Claver quondam Medicina Artis Illerda populati electi nominati et deputati in dicti quondam Magnifici Doctoris Jacobi Claver ultimo et valido testamento quod de bonis suis fecit, condidit, ordinavit et firmavit Illerda penes notarium infascriptum die vigesima quarta mensis novembris proxime preteriti pro adimplenda voluntate dicti quondam Magnifici Doctoris Jacobi Claver testatoris proqual exoneratione sui muneris et en bona dicitur testatoris oculitari valeant premissis hoc vener. Signo Sancta + Crucis presens de omnibus bonis dicti quondam Magnifici Jacobi Claver testatoris defuncti conficere inceperunt inventarium seu repositorium die undecima mensis decembris anno a Nativitate Domini Millesimo Septingentesimo decimo quarto in modum sequentem.

Primo namque en la Casa que feya sa solita habitació lo dit Magnífich Dr. Jaume Claver ab sa família que és pròpia dels hereus del quondam Albert Vilanova, y en un secret o amagatall fet per dit Dr. Claver en una de les parets de dita casa se ha trobat a quantitat de diner denunciada per dit quondam Dr. Claver ans de morir y per los hereus de dit Vilanova ser pròpia de dit Dr. Claver que són vint y una dobla de quatre espanyolas, sinch doblas de dos a saber, és tres espanyolas y dos lluyas, e més tres dobles de or sensibles espanyoles y tres dobles de or sensibles francesas. E més doscents reals de vuyt mexicans.

En una caixa pròpia de dit Dr. Claver trobada en lo quarto ahont feya sa acostumada habitació y morí lo dit Dr.

Claver, se ha trobat lo següent:

Primo, en una boseta de paño, tres dobles de a quatre españolas
Item quatre culleras de plata de pes
Item una escudella de plata ab una ansa a modo de petxina de pes
Item una capsas de plata de pendrer tabaco de pes
Item dos capsas de pendrer tabaco de marfil o or blanch, la una ab un sèrcol de plata y
Item una cortina de Alcovat de estameña verda ab la senefa guarnida de veta de esfiladís verda
Item un tapete
Item nous canas de estameña de mans negra en pesa, poch més a menos
Item dos canas de cotonina ab la cordillada blanca
Item un gambeto y balons de paño refi de gris de ferro
Item uns balons y xupa de estameña de mans negre
Item altre gambeto de paño refi color de canyella, usat
Item uns balons y xupa de paño refi de color de perla escur ab botonada de fil de plata
Item quatre matalasos de rejoleta mostrejada, nous, ab llana nova y quatre coxins del mateix
Item dos màrfegas
Item dos flasades, las dos verdes usadas
Item un Sanchristo de llautó ab sa creu y peaña de fusta un poch dorada
Item altre caixeta mitjana de fusta de pi
Item quatre banchs de fusta de noguer los dos nous tots de respall
Item un bofet de fusta de noguer
Item dos tauletes de fusta de pi dolentas
Item altre tauleta de campana dolenta
Item tres llits de peu de gall ab dos tauletes
Item deu camises de home, dos de tela y les demés de lli, usades
Item dos capes, la una de paño blau, nova, ab tres botons y traus de plata y la altra de barregam dolenta
Item sis coxineras de tela
Item dos estovalles, la una de lli, les altres de cotó
Item dos dotsenas de madeixas de fil de cànem y quatre dotsenas de mateixas de fil de estopa
Item dos imatges de bulto dorades, la una de Sant Joseph y la altra de Maria Santíssima de la Concepció
Item dos cadiretas de fusta petites
Item dos quarteras de mongetas
Item quatre talecas dolentas
Item unes gafes de regirar fem de ferro

En la cuyna:

Item una caldera de aram nova, de cabuda un cante
Item uns ferros de tres peus per la caldera
Item dos paelles de ferro, una gran y altra petita
Item una torradora de castanyes, de ferro
Item un escalfador de aram ab mànech de fusta
Item unes graelles dolentas
Item un guardasendra de ferro
Item una xaculatera de aram ab son molinet
Item un bassí pla de aram usat

En la establia:

Item una euca de color castany escur ensellada y embridada
Item altre sella per la euca, dolenta
Item dos albardas, una de borras, altre de estopa
Item dos quarteras y mitja de ordi
Item un grané ple de blat que és de cabuda 77 quarteras de ordi
Item sis quarteras de llavor de cànem
Item deu quarteras de farina de blat
Item en un aposento de dita casa, deu quarteras de blat
Item dos carretellets de fusta, lo un de quatre cantes, lo altre de dos cantes.

Item en lo aposento ahont morí dit Dr. Claver se ha trobat en un prestatge de fusta, la llibreria de dit Dr. Claver y en ella los llibre següents:

Primo set tomos de las obras de Galeno
Item un tomos de Serra
Item dos tomos de Calapi
Item dos tomos de Mercado
Item un tomo de Mercurialis
Item un tomo de Christoforus a Vega
Item un tomo Practica Mercanti
Item obras de Galeno, altres dos tomos
Item un tomo Practica in Chirurgia
Item quatre tomos Daniel Senartus
Item un tomo Victor Fincavellus Venetus
Item un tomo Alexandrinus Benedictus
Item un tomo Aetius
Item un tomo Burnet
Item dos tomos Lasari Riverius
Item un tomo Heredia
Item un tomo Enriquez
Item un tomo Llera
Item un tomo Joannes Fernelius
Item dos tomos Valerius
Item dos tomos Garcia
Item dos tomos Jacobus Lusitanus
Item un tomo Constantinus Africanus
Item tres tomos Barvi
Item un tomo Paulus Egineta
Item un tomo Maroja
Item un tomo Eustachius Radius
Item un tomo Hyeronimus Carda
Item un tomo Anthonius Abaltonari
Item dos tomos Jacobus Sagarra
Item un tom Vidos
Item un tomo Jacobus Olerius
Item un tomo Ludovicus Mercatus
Item un tomo Galenus Pergameneus

Item un tomo Comentarrii Galenii
Item un tomo Navarri
Item un tomo Felix Julianus
Item un tomo Historia Anatomica
Item un tomo Petrus Bolete
Item un tomo Practica Catalana
Item un tomo Fructus Medicina
Item una sort de llibres petits que per no tenir títol nos posan en llista.

Item se ha trobat un llibre de memòria manuscrit de lletra de dit Dr. Claver en lo qual estan continuats los Memorials de diferents deutes de visites fetas per dit Dr. Claver a diferents persones (5)

Crida l'atenció l'aspecte de casa benestant que es pot apreciar a través de l'inventari, amb objectes de plata, robes de molta qualitat, etc., en una Lleida que després de la derrota soferta el 1707, havia restat convertida en un munt de runes, terra cremada i repetidament saquejada.

En aquest inventari consten un sèrie de volums amb el nom dels autors, que ens poden orientar en els coneixements que feia servir el metge Claver per al seu exercici mèdic i per les tasques d'ensenyament a la facultat de Medicina. Així cal destacar els següents autors: Primerament, set volums de l'obra de Galè (Pèrgam, 130?-Roma 200).

Galè, sintetitzador de la tradició mèdica grega, va ser un dels escriptors més prolífics de l'antiguitat, tractant els més diversos temes (deontològics, fisiològics, patològics i terapèutics). Afirmava que el metge havia de dominar la lògica, la física i l'ètica i que, aquell que no dominés

aquests coneixements, no seria mai un bon metge sinó simplement un receptor.

Els seus tractats foren durant molt de temps els textos fonamentals de l'ensenyament mèdic.

Lluís Mercado, que va néixer a Valladolid vers l'any 1520, va ser un dels més il·lustres mèdics del renaixement. Professor universitari i metge de Càmera de Felip II i Felip III, recopilà el saber mèdic del seu segle. De la seva "Opera Omnia" hi ha una edició impresa a Venècia de tres volums, a la qual es deuen referir els tres volums descrits en l'inventari present.

El volum de Cristoforus de Vega pot tractar-se d'una de les dues edicions (1551, 1562) d'un text del Corpus Hipocràctic, editada per aquest metge renaixentista espanyol, o bé una versió llatina d'un text de Galè, edita el 1553.

El volum d'Herèdia, podria correspondre al text de pediatria sobre la diftèria de Pedro Miguelde Heredia (1578-1659), editat el 1665. També podria referir-se al text del mateix autor, "Opera medicinalium" (1673), on tracta també els efectes de la quina en les febres palúdiques, tractament nou aleshores.

El volum d'Enríquez podria correspondre al llibre de deontologia mèdica. "Retrato del perfecto médico" (1595), escrit per Enrique Jorge de Enriques.

El volum de Fernelius es refereix sense cap mena de dubte, a un text del cèlebre clínic i anatómic francès, Joan Fernel (1479-1558), el qual tingué com alumne a Servet (1511-1553) a la facultat de

NOTES:

1. A.H.P.L. Protocols Notarials, reg. 742
  2. CAMPS I CLEMENTE, M-CAMPS I SURROCA. M. Aspectes Sanitaris de l'Arxiu de Sant Joan de Lleda, Segle XVII, Lleida, 1983.
  3. A.M.L. Reg. 472, foli 38
  4. GERMANS BALAGUER I SALVIA, Bellví Del Tossal de les Sogues al canal d'Urgell, 1989
  5. LLADONOSA I PUJOL, J. Història de Lleida, vol II, pàg. 596, Tàrraga, 1974
  6. A.H.P.L., Protocols Notarials, reg. 742
- Guerra F: Història de la Medicina, edicions Norma S.A., Madrid

SIGLES EMPRADES

A.H.P.L. Arxiu Històric Provincial de Lleida
A.M.L. Arxiu Municipal de Lleida

medicina de París, vers els anys 1537-38. El llibre que consta en l'inventari podia ser el de "De naturalis parte medicinae" (1542), que conté un petit tractat anatómic, o bé, al tractat complet de "Medicina" (1554) de l'autor, dividit en les tres parts: fisiologia, patologia i terapèutica.

Els dos volums de Garcia, podrien correspondre als escrits per Matias Garcia, el 1677, sobre la circulació de la sang amb idees de tradició galènica, contràries a Harvey (1578-1657). El volum de Constantinus Africanus, es

refereix a una traducció renaixentista d'alguna obra de Constantinus Africanus (1020-1087) metge de l'escola salerniana, dedicat a la traducció d'obres mèdiques de l'àrab al llatí, les quals van ser impreses per primera vegada a Lió el 1515.

El volum de Vidos, podria correspondre a un text de l'anatómic italià, Vidus Vidius (1508-1569), autor d'una important obra, "Chirurgia" (1554) i també la "De anatome corporis humani" (1596), formant part del tractat "Universae artis medicinalis" (1596).

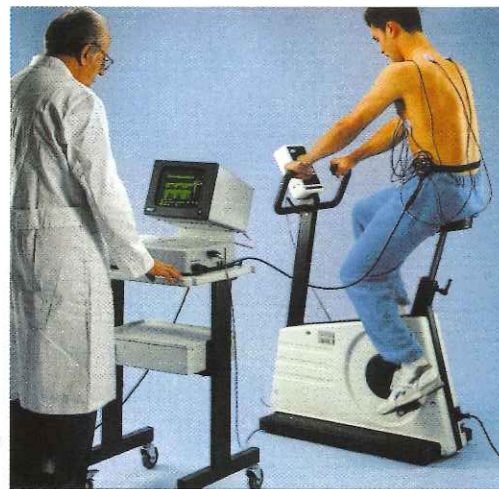
El volum de Mercurialis, es podria referir a un dels textos de Girolamo Mercuriale (1530-1606), conegut autor d'una edició renaixentista del Corpus Hipocràtic, "Opera quae extant graece et latine" (1588). Altres obres d'aquest autor foren: "De morbis cutaneis" (1572), "De morbis puerorum" (1583), "Artis Gimnasticae apud antiquos" (1569).

El volum d'Aetius podria correspondre a una traducció renaixentista d'un text del metge antic Aecio de Amida (520-560), coneguda per la seva enciclopèdia mèdica "Tetrabiblion" en quatre volums, dos dels quals es van imprimir a Venècia l'any 1534.

En el llibre manuscrit de comptes del Dr. Claver, hi ha una relació de 120 clients, els quals, entre tots li devien la quantitat de 474 lliures i 10 sous, en conceptes de les visites que els hi havia fet. La quantitat de deutors era força important, considerant que després de la guerra la població de Lleida havia restat reduïda a 600 focs o veïns, dels quals 103 eren llars de vídues i miserables, 64 de religiosos i 68 de capellans. (6) ■

*Manuel Camps i Clemente
Manuel Camps i Surroca*

QuimeGA, S.L.

**Equipamientos médico-hospitalarios.
Rehabilitación, ortopedia, servicio técnico propio.**

Passeig de Ronda, 23 25003 LLEIDA Tel. 973 / 28 04 08 Fax 973 / 28 03 55

Que la salud no le dé
más dolores de cabeza.

Delegación LLEIDA: Passeig de Ronda, 170 entresol · 25008 Lleida · Tel. (973) 23 42 13 · Fax (973) 22 17 61

ASISA le ofrece a usted y a toda su familia una rápida y eficaz atención. Deje su salud en nuestras manos y olvídense de las molestias que conllevan los trámites del tratamiento. Aparte de tener el personal más capacitado también tendrá los mejores cuidados. Estar asegurado

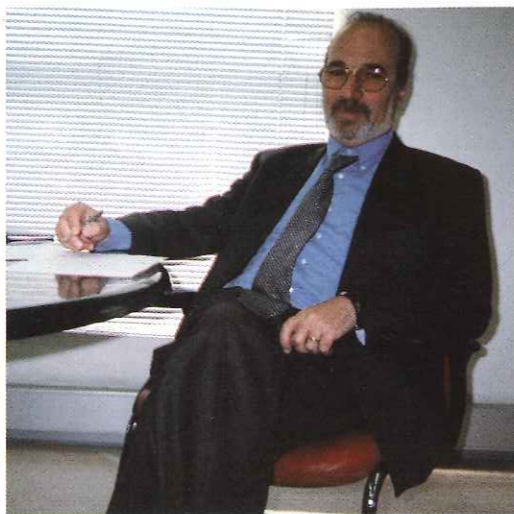

Llámenos al:
901 10 10 10

con nosotros le permite disfrutar de la vida sabiendo que hay gente, que en el caso de ser necesario, le proporcione la tranquilidad de sentirse en buenas manos. Estamos seguros de que usted deseará que nunca le hiciéramos falta. Ojalá sea así.

NOU DE CADA DEU LLEIDATANS ESTAN SATISFETS AMB EL SEU METGE

Lls centres d'Atenció Primària (CAP) de Lleida són els que millor funcionen de tot Catalunya. Almenys, aquesta és la conclusió que es desprèn dels resultats d'una enquesta feta per l'Institut Opina per al Servei Català de la Salut. El sondeig constata que un 96,7 per cent dels pacients de les comarques de Lleida estan satisfets del tracte que reben, mentre que el 92,7 per cent valoren positivament l'atenció que els dispensa el seu metge de capçalera. Ambdós percentatges superen la mitjana de Catalunya (95,4 % i 90,3 %). Aquesta enquesta evalua exclusivament el servei dels CAP que formen part de la xarxa reformada, per la qual cosa no afecta a ambulatoris com els de Ronda, Cappont i Onofre Cerveró. A pràcticament tots els apartats de l'enquesta els CAP de Lleida estan més valorats que els de la resta de Catalunya. De fet, les comarques de Ponent són al capdavant de Catalunya quant a l'entrada en funcionament dels CAP previstos per la reforma sanitària, amb el 76 % del total. Destaca també en el sondeig el fet que els pacients donin una nota molt alta als facultatius pel que fa la manera com els explica la malaltia que pateixen (8,40 sobre 10, mentre que a la resta de Catalunya és de 8,13) i com s'han de prendre la medicació (8,54 a Lleida i 8,28 Catalunya). El confort dels centres i la neteja també són valorats per sobre del 8. El que troben a faltar els pacients (i no és un punt que afecti als metges) és la informació escrita sobre els serveis i el funcionament del centre. Només un 19,1 % afirma haver-la rebut. L'altre punt dèbil s'ha detectat en la puntualitat. El temps d'espera entre l'hora que figura a les consultes programades i la visita al metge només el troba

Josep Santamaria, delegat de Sanitat a Lleida, assegura estar molt satisfet amb els resultats de l'enquesta

raonable un 72,6 % de la població. A més, un 36,9% dels que consideren que el temps que van haver d'esperar no és raonable van declarar haver patit retards de més d'una hora. La mitjana d'espera per a les visites no urgents de metges de capçalera als CAP de Lleida és de 3,61 dies, per sota de la de Catalunya, que és de 4,88 dies.

D'altra banda, cal destacar que un 44,7 % dels enquestats manifesten que van anar al CAP per alguna malaltia, mentre que el 28 % ho van fer per una revisió periòdica i el 25 %, per les receptes.

A les comarques de Lleida, l'Institut Opina va enquestar per telèfon els dies 22, 23, 25 i 29 de novembre i el 17, 18 i 19 de desembre de 1996 a 1.228 persones que havien anat a un CAP durant 1995. A tot Catalunya es van entrevistar 7.700 persones ■

Els pacients de Lleida, no tan sols donen bona nota als metges, sinó també al confort dels centres. A la imatge, el CAP de Pardinyes-Balàfia.

CONTRARIS A L'"EXAMEN" D'HOMOLOGACIÓ DE L'ASSISTÈNCIA PRIMÀRIA

L'assessoria jurídica de l'Organització Mèdica Col·legial (OMC) considera que no és oportú que l'Administració exigeixi als llicenciats abans de 1995 la superació d'una prova de capacitat professional per a obtenir el títol d'especialista en Medicina Familiar i Comunitària.

Un informe d'aquest departament troba "justificades" les crítiques de les vocalies d'atenció primària de l'OMC en contra d'aquesta prova si s'observa que el decret 1776/94, a través del qual es regula l'accés a la titulació d'especialista a determinats llicenciats en Medicina, no exigeix cap prova. També s'argumenta que els especialistes que obtenen el títol a través de la via MIR no realitzen aquesta prova objectiva sobre la seva capacitat al final de la residència. Partint d'aquests dos fets es conclou que "no sembla oportú ni objectiu proposar aquesta prova en el supòsit excepcional que dona suport el Consell Interterritorial.

Les autonomies, el ministeri d'Educació i les societats de Medicina Familiar i Comunitària (Semfyc) i de Medicina Rural i Generalista (Semergen) han recolzat el pla del ministeri

de Sanitat per a que els pre95 que tinguin cinc anys d'experiència com a metge general, 300 hores de formació continuada i demostrin la seva capacitat professional davant d'un tribunal designat per la comissió nacional de l'especialitat accedeixin al mencionat títol.

Aquest estudi jurídic va ser encarregat pel president de l'Organització Mèdica Col·legial, Ignacio Sánchez Nicolay, per conèixer l'opinió dels juristes sobre les crítiques d'inconstitucionalitat que els vocals de primària van abocar contra el projecte oficial. El text eludeix pronunciar-se al respecte argumentant que seria "agosarat", donat que l'esborrany de Sanitat encara no ha estat tramès a l'OMC per a la seva consulta com a projecte de Llei.

Pel que fa la unificació de la denominació acadèmica, professional i laboral del terme *metge de família*, Sanitat ha advertit que no hi haurà conflicte entre Medicina General, Medicina Familiar i Comunitària.

En el futur, els metges de família seran tots els llicenciats abans de 1995, tinguin o no el títol de família, i els post95 que hagin fet aquesta especialitat ■

Agrupació Plàstica i Estètica Lleida

C/ Prat de la Riba, 37. 9è 2a
25008 Lleida
Tel. 973. 23 79 34

AGRUPACIÓ PLÀSTICA I ESTÈTICA LLEIDA

Cuida el teu cos

Les tècniques més avançades de la Cirurgia Plàstica i Estètica de la mà dels professionals de la medicina.

Peeling

Cirurgia estètica facial

Pròtesis mamàries

Cirurgia reconstructiva

Liposucció

Cirurgia maxilar

ΕΓ ΛΙΛΕΒ
ΕΛ ΒΙΒΕΡ

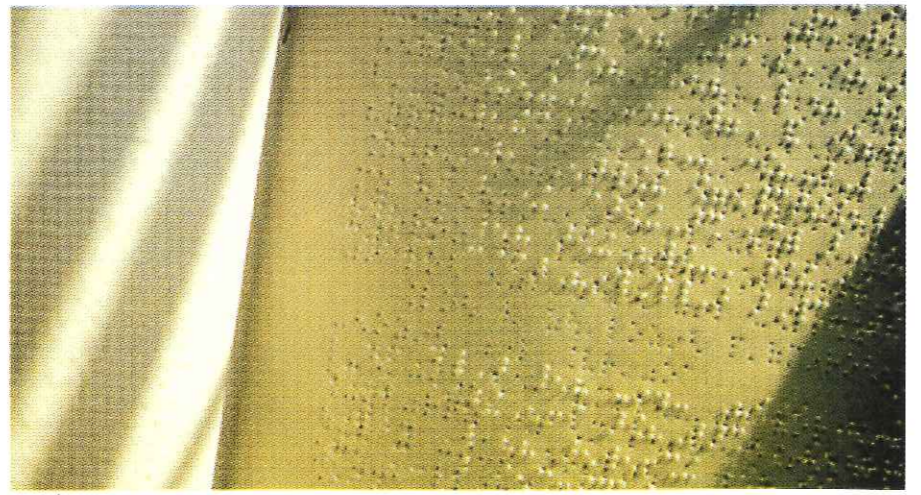
La Facultat de Medicina de Saragossa s'ha declarat incapaç de formar de manera completa una alumna invident i s'ha obert un debat que ha portat a la Conferència de Degans a demanar a l'Administració que especifiqui quin tipus de discapacitats són incompatibles amb Medicina.

MEDICINA: UNA CARRERA D'OBSTACLES

Moelia Ruiz és una jove invident de 20 anys que estudia segon curs de Medicina a Saragossa. Fins ara tot anava bé. La noia es va matricular acollint-se al 5 per cent de les places de nou ingrés en les quals les facultats han de donar preferència a les persones que presenten alguna discapacitat. L'ONCE va posar a disposició de Noelia un metge, una beca i se li van donar facilitats per adaptar exàmens i materials didàctics mitjançant aparells electrònics i altres recursos. Maquetes de cèl·lules, plastilina en forma d'embrions, esquemes d'òrgans en relleu i descripcions de teixits van servir perquè la jove pogués apropar-se mentalment als continguts teòrics i pràctics de les classes. El segon curs, però, la Facultat de Medicina de Saragossa s'ha declarat incapaç de formar de manera completa una alumna invident i s'ha obert un debat que ha portat a la Conferència de Degans a demanar a l'Administració que especifiqui quin tipus de discapacitats són incompatibles amb Medicina perquè, ara per ara, la tecnologia no està totalment desenvolupada per adaptar el contingut d'assignatures com la Histologia als invidents. Noelia assegura que és conscient que mai podrà operar ni dedicar-se a segons quines especialitats, però demana que la deixin llicenciar i especialitzar-se en psiquiatria, àrea en la qual aspira a treballar. La noia creu que la seva discapacitat és compatible amb certs camps de la psiquiatria en els quals es treballa amb proves objectives, test, i s'escolta el malalt. Noelia afegeix que en aquest aspecte fins i tot encara potser més bona que un altre perquè les persones invidents poden percebre informació molt im-

portant a través de la manera de parlar dels pacients. Noelia Ruiz no és la primera persona cega que intenta convertir-se en metge a Espanya. A Barcelona, Josefa Casas, de 38 anys, va aconseguir llicenciar-se el 1985 i l'any passat va completar l'especialitat de medicina preventiva a l'Hospital General Vall d'Hebron. Amb tot, quan Josefa es va estudiar la carrera, no hi havia tantes pràctiques com ara, la qual cosa la va beneficiar. Pel que fa els exàmens, es van adaptar per què fossin orals i fins i tot li van suprimir algunes pràctiques o les hi van canviar. Per exemple, en el cas de les pràctiques de Cirurgia es va considerar més oportú que dediqués aquell temps a fer pràctiques de psiquiatria. Però aquests dos casos van més enllà del debat sobre la integració de persones discapacitades perquè, com assegura la vicedegana de Saragossa, Dolores Serrat, en unes declaracions a "Diario Médico", el problema que es planteja és de legislació, escapa a la competència de la Universitat. "En Medicina la informació visual es considera fonamental i, avui per avui, no hi ha un sistema de traducció possible". Per la qual cosa demana que l'Administració reguli l'accés d'aquestes persones a les carreres i digui quines són compatibles amb una discapacitat i quines no ho són. En cas contrari, Dolores Serrat exigeix que es doti a les Facultats dels mitjans necessaris perquè aquests alumnes puguin aconseguir els objectius marcats per a qualsevol estudiant ■

Nota de redacció.
Noelia Ruiz a acordat amb la Universitat i l'ONCE la anul·lació de la seva matrícula.

ÉS IL·LEGAL VALORAR MÉS LA FORMACIÓ MIR A PRIMÀRIA QUE LA LLICENCIATURA

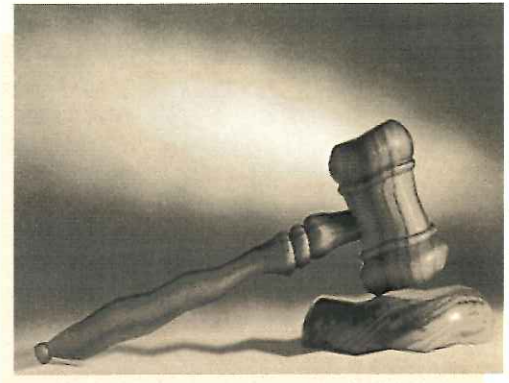
El Tribunal Superior de Justícia d'Andalusia ha decretat, per primer cop en la història judicial dels concursos de primària, que és il·legal atorgar una puntuació específica a la formació MIR a Medicina Familiar i Comunitària en front a la simple llicenciatura obtinguda abans de l'1 de gener de 1995.

El febrer de 1994 la direcció general d'Ordenació Professional del ministeri de Sanitat ja va qualificar d'inapropiada la valoració específica del títol de Medicina de família als concursos. La instrucció s'emet sense data ni signatura. A partir d'aleshores, els concursos primeren la formació MIR, no el títol. El Reial Decret 853/1993 equipara els llicenciats anteriors a 1995 amb els especialistes. Les ofertes a tota Espanya segueixen puntuant la formació amb l'equivalent a 12 anys d'interinitat d'un llicenciat. Les sentències dictades en processos de drets fonamentals avalen els successius concursos perquè no poden jutjar la idoneïtat de les diferències. L'Alt Tribunal diu que el títol no pot suposar la primàcia absoluta als concursos, sense entrar en més detalls. Finalment, el Tribunal Superior declara que no es pot puntuar la formació MIR en front als llicenciats abans de 1995 ■

NO ÉS IL·LEGAL ENVIAR PACIENTS PÚBLICS A LES CONSULTES PRIVADES

Un metge que remet pacients de la Seguretat Social a la seva consulta privada, en la que cobra uns honoraris, no comet una il·legalitat. L'Audiència Nacional ha anul·lat una sanció disciplinària imposada a un metge de les Balears, que va ser suspès un mes de sou i de feina per la comissió d'una falta greu pel cobrament de quantitats periòdiques a assegurats. La sentència considera que són els pacients els qui eligeixen la consulta privada i pagar aquest servei. El facultatiu ocupava una plaça de metge general de la Seguretat Social en una localitat balear. Allí passava visita en un consultori durant dues hores i mitja diàries, horari fixat per l'Insalud. El metge té també consulta privada a la seva pròpia casa, on rep consulta els dimarts i els divendres a la tarda. La sentència de l'Audiència Nacional ha descartat que es donés un tracte discriminatori

a aquells beneficiaris de la Seguretat Social que no tenien igual amb la del metge. Per a cometre una infracció, segons la sentència, "el metge ha de cobrar honoraris dels beneficiaris de la Seguretat Social per la realització de les funcions assistencials per les que ja cobra les retribucions establertes legalment", la qual cosa no seria el cas del facultatiu balear ■

SOCIS **i** **PUNTS**

Rbla. d'Aragó, 33 25003 LLEIDA
Tel. (973) 28 23 22 Fax (973) 28 00 24

Organització d'actes socials, culturals i lúdics.
Congressos, Jornades, Simposis, etc.
Hostesses i assistents professionals.

EN MEMORIA AL COMPANY

Dr. Jesús Montoliu

Va formar el Servei de Nefrologia, el va connectar amb la xarxa catalana, estatal i internacional de nefròlegs, va contractar l'actual equip de nefrologia i aconseguí que el Servei que dirigia fos un dels millors i capdavanters en tot l'Estat.

Al proppassat dia 21 de juny el company i amic Prof. Dr. Jesús Montoliu i Duran ens va deixar de sobte. La notícia de la seva mort va córrer com la pólvora de boca en boca deixant-nos trasbalsats i amb un buit, dins tots nosaltres, difícil d'omplir.

Qui no recorda el Dr. Montoliu sempre actiu, ple de vida i d'iniciatives, mai aturat, sempre treballant i "estirant el carro"?

Company meu de curs, en acabar la carrera va anar a fer la residència als EUA després d'aprovar l'examen del "Foreing" i va tornar amb un bon bagatge (va fer Medicina Interna i després va passar a Nefrologia). El professor Revert de l'Hospital Clínic el va contractar d'adjunt de Nefrologia i no va parar de fer treballs d'investigació, passant hores i hores al Servei. Després d'un breu període, va guanyar l'oposició de cap de Servei de Nefrologia de l'Arnau i va arribar a Lleida amb fama de ser un gran nefròleg. El seu currículum omplia una taula de papers i no s'acabava mai.

Va formar el Servei de Nefrologia, el va connectar amb la xarxa catalana, estatal i internacional de nefròlegs, va contractar -després d'una primera precipitació que no li va sortir bé- l'actual equip de nefrologia i aconseguí que el Servei que dirigia fos un dels millors i capdavanters en tot l'Estat.

Pel que fa a la Facultat de Medicina, quan va arribar, el vàrem acollir amb estima i el vàrem "fitxar" ràpidament com a professor associat al Departament de Medicina i Cirurgia. Després es convocà una plaça de professor titular de Medicina -Nefrologia- que va guanyar per oposició. L'any 1995 vàrem convocar una plaça de catedràtic de Medicina -perfil Nefrologia- que va guanyar merescudament en brillant oposició. Va passar a ser el director del Departament de Medicina i Cirurgia, accelerant la seva divisió i quedant-se

com a director del Departament de Medicina, lloc que ocupava amb energia i del qual estava molt orgullós. Aviat va passar a ser un dels directors de departament més valorats i estimats per l'equip rectoral amb el qual treballava. Era membre de diverses comissions, tant a la Universitat com l'Hospital, i per tal d'acomplir amb la responsabilitat que se li encomanava, (encara que no pogués dormir o hagués de treballar des de les 6 del matí -era un dels primers metges en arribar a l'Hospital, moltes vegades el primer- no volia "perdre el temps") seleccionava a quines reunions "calia anar" i a quines "no valia la pena".

Darrerament va aconseguir "recuperar" una plaça de nefròleg que li havien amortitzat tot fent un programa d'obertura de la nefrologia a l'Assistència Primària. N'estava molt de content d'haver recuperat la plaça!

Amb el seu impuls i energia, estava preparant una repuntada al Departament de Medicina tal i com ho havia fet al Servei de Nefrologia. Ens reuníem sovint i aprofitàvem, si no teníem més temps, per fer "dinars de treball" i anar programant la posada en marxa del nou

El doctor Jesús Montoliu va aconseguir que el servei de Nefrologia de l'Arnau fos capdavanter a l'Estat.

pla d'estudis, la millora de la docència teòrica i pràctica. Tot això juntament amb els seus col·laboradors del Departament de Medicina i el cap d'estudis. Estava molt satisfet d'haver col·laborat en la creació de l'aula d'habilitats -skill lab, com volia anomenar-la- i fomentar la seva difusió a la premsa.

Darrerament havíem previst començar a treballar en un projecte pilot pel nou pla d'estudis. Hi havia posat molta il·lusió i preveïem anar a visitar alguna Facultat de Medicina europea o americana que ja el tingués. En aquest aspecte renovador, ell participava en el projecte català de l'Institut d'Estudis de la Salut dels exàmens OSCE -casos clínics estructurats per objectius tests

teòrics simulacions per ordinador i amb malalts, etc- feia pocs dies havia acabat de fer una part de la seva feina, -preparar una història clínica-. Li agrada molt ensenyar; els alumnes i residents n'han pogut gaudir.

Continuant amb la docència, a l'Hospital va presentar aquest trimestre una sessió clínica general. Era convidat a donar conferències, a preparar casos clínics i a defensar-los per tot l'Estat i a l'estranger. Precisament en el mal moment del seu traspàs acabava d'arribar de Madrid (de l'Escorial) on l'havien convidat especialment. Han quedat pendents altres conferències que havia d'impartir a Praga, per exemple.

Va guanyar una de les primeres beques

FIS per a Lleida i anava publicant en revistes de prestigi internacional. Fa poc va ser anomenat membre del consell editor d'una revista internacional de Nefrologia, de les millors. Com n'estava de content!

L'últim any es va interessar per la cultura del metge. Va acceptar presidir la Comissió de Cultura de la Facultat de Medicina i coorganitzar, des del Departament de Medicina, un curs de la Universitat d'Estiu que queda en memòria seva.

Amic Jesús, al deixar-nos ens has fet una "malifeta". Ha estat com un malson del qual ens anem despertant en veure com, dia a dia, hem d'anar seguint endavant com tu voldries, però sense tu, i procurant no perdre el tren del progrés, de la qualitat, del prestigi guanyat a pols, de la bona assistència, de la docència i de la investigació. Molts projectes que tenies a mig fer els anirem desenvolupant entre tots. Els teus companys del servei de Nefrologia ja s'han fet càrrec de la feina assistencial, docent i investigadora; al Departament, el teu equip i secretària han assumit les responsabilitats i, juntament amb la nova directora interina del Departament estan treballant de valent.

En la feina de cada dia notem el teu buit, però aquesta feina, a la vegada ens omple. No ens deixarem aclaparar per la pena, ans al contrari. El teu record ens esperona a seguir la carrera de relleus que tu ja has acabat. Sense angoixes procurarem guanyar-la! Gràcies Jesús, per la teva amistat, per tot el que ens han donat i ensenyat aquests anys que hem compartit amb tu. Gràcies! ■

Personal especializado en:

973 - 27 25 21
908 - 09 54 73

LLEIDA

... tambien disponemos del servicio de trabajadoras familiares

ATENCION A DISMINUIDOS

CANGURO NIÑOS

VELAS HOSPITALARIAS

CUIDADO DE ENFERMOS Y ANCIANOS

SERVICIO 24 HORAS

Eco-Doppler color (Duplex-Color): Método no invasivo hemodinámico en el diagnóstico de la patología vascular.

La incorporación paulatina de las técnicas de exploración dinámica del flujo de líquidos en Angiología y Cirugía Vascular ha supuesto un avance trascendente en el estudio de las enfermedades vasculares, perfilando y apurando el capítulo de los diagnósticos, mejorando las indicaciones terapéuticas y abriendo nuevos horizontes a la investigación.

Las Exploraciones Funcionales Hemodinámicas (EFH), engloba todas aquellas técnicas de estudio hemodinámico que de una forma incruenta ("no invasiva"), permiten tener acceso a los fenómenos hemodinámicos que se producen en el interior de los vasos y establecer así un paralelismo entre el hecho clínico y la situación hemodinámica que lo origina.

A partir de las propiedades hemodinámicas de los flujos hemáticos -fundamentalmente los cambios volumétricos sementarías y la velocidad de desplazamiento- se han articulado toda una serie de técnicas de estudio de progresiva complejidad tecnológica. En este sentido, en el momento actual nos hallamos en la cresta de la ola de una eclosión de metodología y aparatajes, a los que la aplicación de la informática

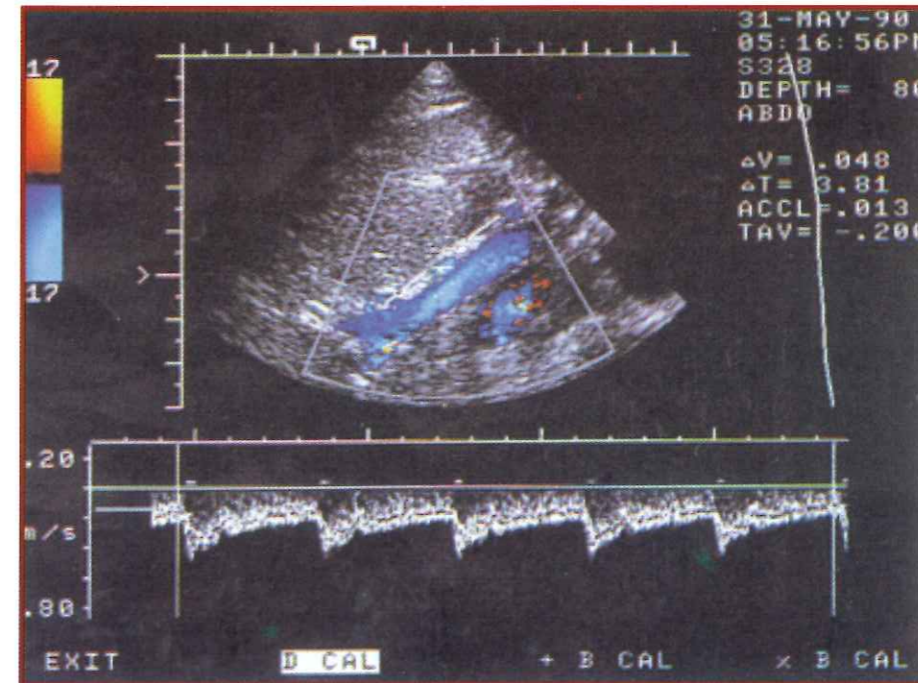
ha dimensionado de tal forma, que resulta realmente muy difícil predecir cuales serán en los próximos años el desarrollo de este tipo de tecnología aplicada al campo del diagnóstico clínico no invasivo en patología vascular; por ello su sistematización reviste cada vez mayor complejidad y los protocolos de diagnóstico una constante revisión.

Este desarrollo de la tecnología médica, así como el conocimiento más profundo de las enfermedades vasculares periféricas, ha comportado la utilización de los ultrasonidos asociados a imagen en tiempo real y codificado en color (Eco-Doppler color), siendo un método de diagnóstico en la actualidad indispensable en patología Vascular. La exploración clínica de las enfermedades vasculares periféricas permiten, en un elevado número de casos, el diagnóstico etiológico y topográfico aproximado de las lesiones existentes, así como sentar las bases de su terapéutica médica o quirúrgica. Cuando ésta es quirúrgica, el examen angiográfico permite conocer la exacta topografía lesional e informa de las posibilidades de revascularización en cada caso. Por otra parte, las exploraciones hemodinámicas tienen por objeto obtener una mayor certeza diagnóstica, actuando como puente entre la clínica y la angiografía, con las que debe relacionarse; por otra, informar acerca de la repercusión funcional de las distintas enfermedades vasculares.

Su carácter no invasivo las convierte en exploraciones repetitivas siendo por ello procesos idóneos para el estudio y seguimiento de los pacientes vasculares tratados médica o quirúrgicamente. Asimismo, los hallazgos hemodinámicos han suministrado datos de valor pronóstico ante distintas técnicas quirúrgicas, posibilitando una mejor selección en las indicaciones de las mismas. Este artículo pretende informar al clínico de los aspectos más importantes de dichas exploraciones, que se utilizan preferentemente en nuestro medio.

Introducción histórica

Se debe al físico austríaco Christian DOPPLER los primeros fundamentos sobre "ultrasonografía". DOPPLER (1842), profesor de ciencias físicas en la universidad de Praga, en su obra "La luz cromática de las estrellas dobles",

Sistema Porto-Cava

señalló las vibraciones en las frecuencias de los haces en un foco emisor al incidir sobre objetos móviles. Si bien su ensayo fue, en primera instancia, sólo aplicable al campo de la óptica permitió, posteriormente, sentar las bases para comprender la transmisión de los sonidos. Desde las primeras apreciaciones de DOPPLER (hasta la introducción de la ultrasonografía en el campo de la investigación médica, tendrían que transcurrir todavía cien largos años.

En 1957, los investigadores japoneses SATOMURA y KANEKO detectan por primera vez el flujo arterial en un segmento vascular periférico mediante ultrasones. A partir de este momento, los ultrasonidos tardan apenas cinco años en introducirse en la exploración hemodinámica. En su difusión, participan especialmente las escuelas norteamericanas de STRADNNE, RUSHMER, McLEOD, YAO, y las europeas de POURCELOT, NICOLAIDES y GOSLIND.

Principios básicos del Eco-Doppler

La técnica Doppler es capaz de proporcionarnos importante información relacionada con el flujo, pero ésta tiene un valor limitado salvo que se conozca el lugar preciso de donde se obtiene. La imagen por ultrasonido provee importante información morfológica pero no hemodinámica de los segmentos vasculares que estamos observando. La combinación de la imagen en tiempo

real y el ultrasonido Doppler es lo que conocemos como ECO-DOPPLER o DUPLEX, asociado en el momento actual a imagen codificada en color.

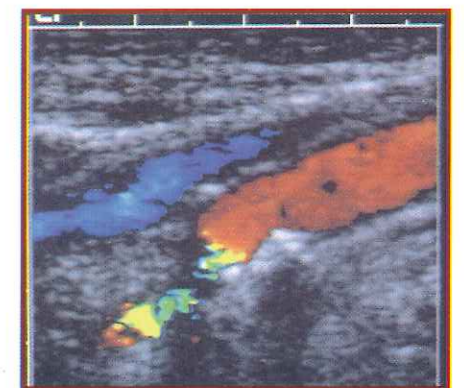
El sistema Duplex-color utiliza la capacidad de la imagen en Modo-B obteniendo un mapa morfológico de los vasos explorados, mientras que en el Doppler pulsado se determina el volumen, flujo y velocidad sanguínea de la arteria. A estos dos sistemas se le asocia en la actualidad el color, que depende fundamentalmente de la frecuencia de emisión del Doppler y en los aparatajes más modernos de última generación, viene codificado de forma independiente, pudiendo medir y cuantificar el flujo sanguíneo (sistema C.V.I.).

Permite en ocasiones identificar estructuras vasculares con emisiones de baja frecuencia que pasarían desapercibidas al Doppler pulsado y a la ecografía. Tiene unas sondas (transductores) para la exploración de imagen en Modo-B que emiten en unas frecuencias de 2.5 a 10 Mhz, siendo las más aconsejables para el vascular periférico, entre 5 y 10 Mhz; y de 3 a 5 Mhz para Doppler pulsado, variedad que es importante, ya que los vasos están situados a diferentes profundidades. Con un aparato de distintas frecuencias de transmisión, múltiples cabezas scan y un menú de software para procesar los datos, es posible realizar con un solo aparato DUPLEX-COLOR todos los exámenes, que se efectúan al momento, en todo el sistema vascular que sea accesible.

Aplicaciones clínicas

El ECO-DOPPLER COLOR, constituye el mayor adelanto logrado en el diagnóstico no invasivo de las enfermedades vasculares. Fue el primer método propuesto para la investigación de las enfermedades de la bifurcación carotídea debido a las limitaciones observadas con los métodos de imagen y doppler pulsado, por separado. La descripción y aplicación inicial fue realizada por BARBER Y col, en 1974.

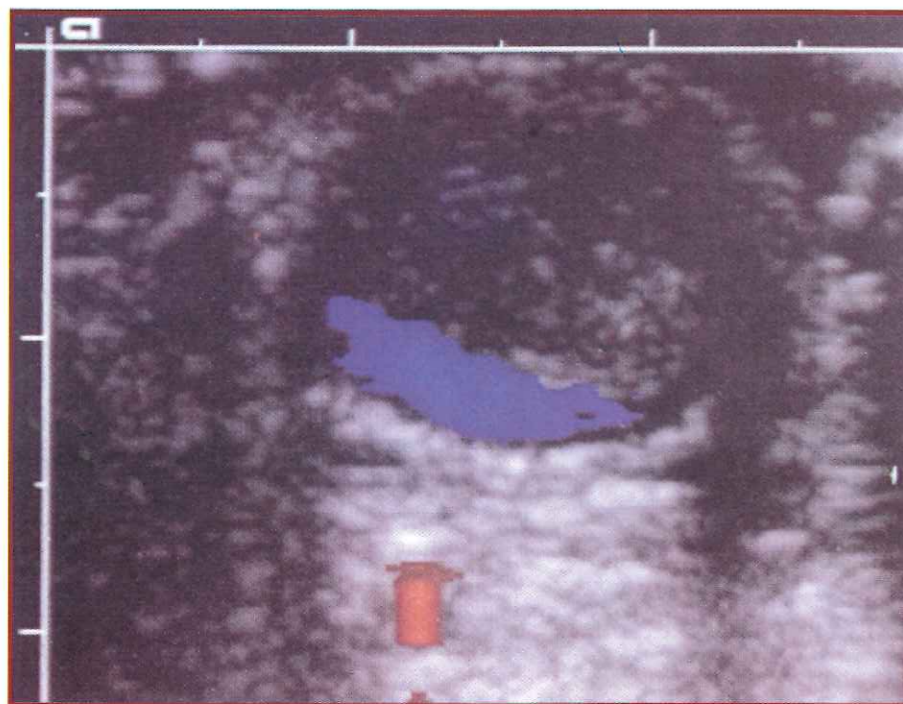
Desde la introducción de estas técnicas, se han producido grandes adelantos en la calidad, tanto del Doppler pulsado, imagen en tiempo real y del color, que han mejorado en versatilidad y fiabilidad. Si bien originariamente se aplicó este examen a las arterias carótidas, actualmente se utiliza en forma muy amplia para el diagnóstico de enfermedades vasculares de otras regiones. En la actualidad se dispone de un gran mecanismo de apoyo y diagnóstico no invasivo en todos los territorios arteriales y venosos del organismo accesibles a la exploración que supone el disponer de un ecógrafo con Doppler pulsado y color, para el diagnóstico de múltiples patologías. Así sus aplicaciones clínicas desde el punto de vista arterial son: a nivel de cabeza y cuello el estudio de los Troncos Supraaórticos extra-cra-neales para el diagnóstico, control y

Esterosis Carótida Interna

seguimiento pre y postoperatorio de la enfermedad cerebro-vascular (Sdr. Vertiginoso, inestabilidad, AIT, AVC, disecciones carotídeas, estenosis, oclusiones placas de ateroma de TSA, aneurismas, tumores de bifurcación carotídea, estudios de soplos cervicales, etc.).

Despistaje de la patología arterial y venosa de Miembros Superiores e Inferiores (Trombosis Venosas Profundas, Síndromes postflebiticos, aneurismas periféricos, Síndrome de Estrecho Torácico Superior, valoración

Trombosis Venosa Profunda. Vena Femoral

de accesos vasculares para hemodiálisis, fístulas arteriovenosas, valoración del síndrome varicoso y tratamiento mediante el método CHIVA, seguimiento postoperatorio By-pass, etc...). A nivel abdominal: valoración del sistema Porto-Cava Hipertensión Portal, patología de arterias y venas viscerales, diagnóstico y control de aneurismas de Aorta Abdominal, arterioesclerosis Aorto-iliaca.

Estudio de la patología vascular renal: Trombosis de arteria y vena renal, estudio de la HTA esencial y vasculorenal, seguimiento y control de transplantados renales.

Estudi de la impotencia sexual: Basal y test hiperemiantes.

Diagnóstico de patología testicular: Tumores, varicoceles, torsiones testiculares, etc.).

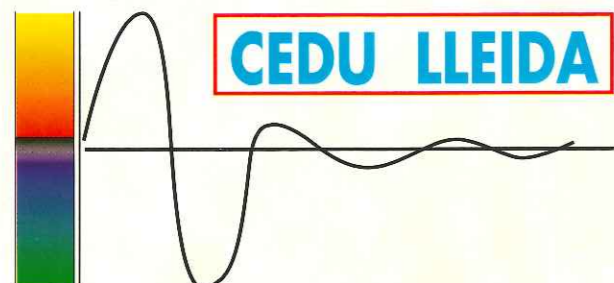
Para la realización de todo este tipo de exploraciones es imprescindible conocer el utillaje y dominar las técnicas de exploración, una buena orientación diagnóstica del paciente y una confianza en el facultativo que realiza dichas exploraciones, pues, el DUPLEX-COLOR o ecografía asociada a Doppler pulsado color es una exploración dinámica y en tiempo real, de lo que se

deduce ser una prueba explorador-dependiente.

Para finalizar cierto es, que todo el caudal de información obtenido en la aplicación de estos nuevos métodos de diagnóstico debe ser tratada, corregida y ponderada por el especialista para que en última instancia y en base a sus conocimientos complejos, pueda establecer conclusiones válidas de las que se derivan una determinada postura diagnóstica e indicación terapéutica. Pues, no hay que olvidar que: "las máquinas ofrecen datos, la mente elabora diagnósticos".

En el CEDU Lleida (Centro de Diagnóstico por Ultrasonidos), disponemos de un ECO-DOPPLER COLOR Philips SD 800, puntero en tecnología, de última generación, dotado de los utillajes más modernos para el diagnóstico de las enfermedades vasculares entre otras aplicaciones. Para ello se cuenta con un equipo de profesionales capacitados en el manejo de este aparataje y de sus sistemas de diagnóstico, ofreciendo su colaboración al clínico, para facilitar el diagnóstico y una atención personalizada al paciente que es en último término a quien va dirigido ■

CEDU LLEIDA
Centre de Diagnòstic per Ultrasons
C. Alcalde Sol, 4

CEDU LLEIDA

CENTRE DE DIAGNÒSTIC PER ULTRASONS

ECO-DOPPLER COLOR VASULAR.

Dr. J. L. de Frutos
Dr. J. L. González
Dr. F. Guiu

Alcalde Sol, 4
(Policlínica LLEIDA)
25003 LLEIDA • Tel. (973) 27 31 00

Taulell Sindical

L'AGRUPACIÓ DE FARMACÈUTICS TITULARS DE CATALUNYA S'INTEGRA AL SINDICAT

L'Agrupació de farmacèutics titulars de Catalunya s'ha integrat en bloc dins l'organització del Sindicat de Metges de Catalunya (SMC-CESM), cristal·litzant així un seguit de converses mantingudes entre les dues parts. Actualment, el president de l'agrupació és Lluís Medrano mentre que Lluís Saurí n'és el secretari. Des de principis de setembre, una de les representants d'aquest col·lectiu, Maria Dolors Geronés, s'encarrega d'atendre les consultes dels afiliats farmacèutics tots els dimecres de 9 a 11 hores, a la seu del sindicat (tel. (93) 265 11 77) ■

REELEGIDA LA DIRECCIÓ DE TITULARS I RURALS, PRESIDIDA PER SEVERINO FERNÁNDEZ

L'actual direcció de la federació de Titulars i Rurals del SMC-CESM ha estat reelegida automàticament, per un període de quatre anys, en no presentar-se cap altra candidatura a les eleccions als càrrecs del comitè executiu d'aquesta secció que s'havien de celebrar el passat mes de juliol. Així, doncs, repeteixen en els càrrecs el president, Severino Fernández i el secretari de la federació, Miguel Elizalde, mentre que s'amplia el nombre de vocals dins el comitè executiu: Guillem Aresté, Francesc X. Carreras, Lluís Camino, Miguel R. Cortijo, Ramon Creus, Francisco Duch, Alberto Lorda, Joan A. de Luna, Javier Martínez, José A. Morales, José Luis Melendo, Joan Miguel Rius i Manuel Suero ■

COMPROVACIÓ DEL PAGAMENT DEL COMPLEMENT POBLACIONAL

La Federació Extrahospitalària del SMC-CESM recomana als metges que treballin en ABS que comprovin periòdicament si el complement poblacional P, pel qual reben una quantitat mensual, correspon al cens actualitzat de l'àrea on realitza la tasca assistencial. El sindicat ha detectat que, en alguns casos, s'està produint un desfasament entre el complement poblacional assignat al metge i el cens real de l'ABS. Aquest complement s'assigna segons el percentatge de població major de 65 anys que té cada ABS:

P1, fins al 9% - 15.694 ptes/mes

P2, fins al 13% - 31.929 ptes/mes (aquestes xifres són vigents durant 1997)

P3, més del 13% - 47.894 ptes/mes ■

EL SMC-CESM S'OPOSA A LA REDUCCIÓ DE PERSONAL ESTATUTARI QUE TÉ PREVIST REALITZAR L'ICS DURANT ELS PROPERS TRES ANYS

Durant els propers tres anys, la Generalitat de Catalunya retallarà un dos per cent del total de plantilla funcional per tal de disminuir la despesa pública i assolir, d'aquesta manera, un dels principals criteris de convergència europea. Concretament i en l'àmbit sanitari, l'Institut Català de la Salut (ICS) reduirà cada any un 0'7 per cent del personal estatutari, des d'ara i fins el 2000. L'Administració està treballant en un document per a reduir 223 llocs de treball absoluts i "sobredimensionats" durant 1997 (en reduirà 348 i en crearà 125 de nous) repartits entre l'atenció primària i l'atenció hospitalària. El SMC-CESM s'oposa a aquesta reducció per ajustar el "suposat" dimensionament de llocs de treball. Per al sindicat, les institucions de l'ICS "en cap cas estan sobredimensionades i així ho demostra l'augment constant de les llistes d'espera" ■

SINDICAT DE METGES DE CATALUNYA. (SMC)

Consell de Cent, 471 - 475 esc. B ent. 3a
Tel. (93) 265 11 77 - Fax (93) 265 39 71
08013 - BARCELONA

IMPOST D'ACTIVITATS ECONÒMIQUES ANY 1997

S'informa a tots els col·legiats que estan donats d'alta a l'Impost d'Activitats Econòmiques (els que tenen exercici professional lliure) que s'ha iniciat el període per al pagament del rebut d'enguany i que el termini finalitza el dia 20 de novembre.

A l'igual que anys anteriors el Col·legi es va adreçar a l'Organisme Autònom de Gestió i Recaptació de Tributs Locals de la Zona de Lleida per tal que ens informessin dels metges que tenien domiciliat en un Banc o Caixa el rebut carta dirigida al Secretari del Col·legi, ens contesta el següent:

"Senyor: En resposta al seu escrit de data 30 de setembre de 1997, tinc que manifestar-li la impossibilitat de realitzar el què em sol·licita. La nova Llei de protecció de dades i el mateix sistema emprat per aquest Organisme, fa impossible allò que demana. Com altres anys, els imports domiciliats faran cap als comptes de referència, i els no domiciliats es remetran a l'adreça fiscal declarada pel contribuent. Tal com ja us he comentat altres vegades, la millor solució es trobaria en la domiciliació de tots els impostos i la devolució dels qui no vulguin pagar (hi ha 30 dies naturals per fer-ho), mitjançant un compte del propi col·legi de metges. Ben cordialment. El recaptador"

Per tant i donat que no podem donar informació detallada de com es troba el rebut de l'I.A.E. d'aquest any 1997, preguem atendre les següents instruccions.

Per als metges de Lleida Capital i Província que tenen el rebut domiciliat en una entitat bancària: no cal fer res, li serà carregat a compte.

Per als metges de Lleida Capital que NO tenen domiciliat el rebut: rebran al seu domicili un Tríptic-Carta de Pagament que hauran d'entregar a l'Entitat Bancària on tinguin compte obert per tal de que li sigui carregat. Si no es rep aquest document hauran de contactar amb la Zona de Recaptació de Lleida-Capital, carrer Comerç, 2, telèfon 23 53 43 per tal que li sigui estès un duplicat.

Per als metges de la Província que NO tenen domiciliat el rebut: rebran el mateix document per poder pagar l'import al seu Banc, però en cas de no rebre'l hauran de posar-se en contacte amb la Zona de Recaptació que correspongui a la seva localitat. En ambdós casos, la no recepció d'aquest tríptic-carta de pagament no eximeix del pagament de l'Impost. Metges que han causat baixa durant l'any 1997: només s'ha de pagar pel temps que es va estar d'alta. És possible que el rebut vingui per tot l'any. En aquests casos especials, preguem als col·legiats es posin en contacte amb l'Assessoria Fiscal del Col·legi.

PAGAMENT DEL SEGON TERMINI DE LA DECLARACIÓ DE L'IMPOST SOBRE LA RENDA

Recordem als col·legiats que es van acollir al fraccionament del pagament de la quota de la Declaració de Renda de l'any 1996 (que es va confeccionar al mes de juny d'aquest any) que han d'ingressar el 40% corresponent al segon termini.

Com sigui que aquest segon termini ja va ésser domiciliat al mateix Banc o Caixa on es va pagar el primer, el proper dia 5 de novembre li serà carregat automàticament l'import del deute tributari.

El Col·legi avisarà personalment a cada contribuent de l'import que ha de pagar i l'Entitat Bancària on li serà carregat ■

HOMOLOGACIÓN EN MEDICINA DE FAMILIA

El pasado 21 de Julio se firmó por el Consejo Interterritorial de Salud el Acuerdo sobre medidas para la homologación de la Medicina de familia en España. De norma muy resumida se propone:

- Utilización exclusiva de la expresión "Médico de Familia" como denominación profesional.
- Apoyar la elaboración y aprobación por el gobierno de un Real Decreto que establezca una vía excepcional de acceso al título de Médico Especialista en Medicina Familiar y Comunitaria a los que cumplieran los requisitos de cinco años de experiencia, trescientas horas de formación adicional en A.P. y superar una prueba objetiva de evaluación.

- Instar a las Administraciones sanitarias y a los servicios de Salud a normalizar las convocatorias periódicas para la provisión de plazas de Medicina de Familia, usando ya la denominación acordada y a equiparar experiencia y formación específica (residencia) entre seis y ocho años.

Si este documento se proponía, en su origen ser integrador, tras dos décadas de haber creado la especialidad de Medicina de Familia y Comunitaria, los resultados han sido por el momento exactamente los contrarios.

En el IV congreso de la Medicina General en Valencia que se ha celebrado hace unos pocos días, hemos podido constatar el abierto enfrentamiento entre los que suscribían el documento y los que se oponían, la angustia de los médicos interinos o en paro ante unas perspectivas vagas y amenazantes, la indignación entre los médicos generales con muchos años de ejercicio a los que se les propone una prueba de evaluación. Todos tenían sus argumentos y visión del futuro. Se creó una gran crispación en los ánimos y vehemencia en las exposiciones, perdiéndose en más de una ocasión las formas, clima incómodo para un observador imparcial.

El tema es muy serio e implicará a toda la primaria y en especial a los médicos más jóvenes con situaciones no del todo consolidadas.

Cuando algo muy complicado se explica con pocas palabras lo más probable es que sea inexacto.

Por ello hemos invitado a todas las partes implicadas a que aporten su opinión y tengamos la oportunidad de conocerla "de primera mano" con la intención de dedicarle el próximo número de forma monográfica y que cada cual extraiga su conclusión ■

José A. Morales del Río
Vocal de Metges Titulars

INFORMACIÓ JURÍDICA

El Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya núm. 2.442 el dia 28 del mes que som, va publicar el Decret 166/1997, de 22 juliol, pel qual es modifica el Decret 307/1985, de 31 d'octubre, sobre les normes i el procediment per a l'aplicació de les incompatibilitats al personal Sanitari al servei de la Generalitat.

A banda de les modificacions que la promulgació d'aquesta norma pot suposar per a futurs expedients de comptabilitat que d'ara en endavant es tramitin, allò que motiva la present comunicació a Presidència rau en que la Disposició Addicional Única de l'esmentat Decret 166/1997 estableix que el Departament de Sanitat procedirà a revisar d'ofici les autoritzacions de segona activitat atorgades a l'empara dels preceptes del Decret 307/1985 que han resultat anul·lats per la Sentència del Tribunal Constitucional 172/1996.

Tenint en compte les conseqüències de tipus professionals i econòmic que aquesta activitat revisora de l'administració podria repercutir sobre alguns col·legiats es posa coneixement general i se suggereix que de sentir-se afectat es fiqui en contacte amb aquest col·legi..

La Junta de Govern

DECRET

166/1997, de 22 de juliol, pel qual es modifica el Decret 307/1985, de 31 d'octubre, sobre les normes i el procediment per a l'aplicació de les incompatibilitats al personal sanitari al servei de la Generalitat.

Article 1

1.1 Es modifica l'apartat 2 de l'article 4 del Decret 307/1985, de 31 d'octubre, sobre les normes i el procediment per a l'aplicació de les incompatibilitats al personal sanitari al servei de la Generalitat, que queda redactat de la manera següent:

"4.2 Amb una plaça de catedràtic o professor titular d'universitat o de catedràtic d'escola universitària, o de professor titular d'escola universitària d'infermeria, dins de l'àrea d'especialitat del seu departament universitari i sempre que els dos llocs de treball siguin reglamentàriament determinats com de prestació a temps parcial".

1.2 Se suprimeix l'apartat 3 de l'article 4 del Decret 30/1985, de 31 d'octubre.

Article 2

Es modifica l'apartat 2 de l'article 8 del Decret 307/1985, de 31 d'octubre, que queda redactat de la manera següent:

"8.2 De conformitat amb el que disposa l'article 12. 1 a) de la Llei 53/1984, l'esmentada activitat privada no es podrà exercir pel que fa a persones que es trobin incloses en el seu correponent contingent".

Article 3

Es modifica el paràgraf primer de l'apartat 1 de l'article 9 del Decret 307/1985, de 31 d'octubre, que queda redactat de la manera següent:

"9.1 A partir de l'1 d'octubre de 1985, el personal a què fa referència la disposició

transitòria 3 de la Llei 53/1984 solament podrà compatibilitzar dos llocs de treball en el sector públic sanitari si concorren els requisits següents".

Article 4

Queda suprimit l'article 10 del Decret 307/1985, de 31 d'octubre

DISPOSICIÓ ADICIONAL

Única

Els expedients en els quals es va concedir la compatibilitat per al desenvolupament d'una segona activitat a l'empara dels preceptes anul·lats seran revisats d'ofici per l'Administració pública, ens o organisme competent. El procediment de revisió garantirà, en tot cas, el dret d'audiència als interessats.

DISPOSICIÓ FINAL

Única

Aquest Decret entrarà en vigor l'endemà de la seva publicació al DOGC ■

Si qualsevol col·legiat no vol que les seves dades surtin en els llistats, es pot posar en contacte amb el Col·legi de Metges

PROGRAMES DE DOCTORAT
Cirurgia d'urgència
Fonaments Biològics de la Salut
Recerca Clínica en Medicina

PROGRAMES DE MÀSTER
Màster en Ciències Mèdiques
Aplicades a l'Activitat Física i
L'Esport

Curs de 32,5 crèdits, l'objectiu del qual és conèixer els nous avenços tecnològics i la participació multidisciplinària en el camp de la medicina, l'educació física i afins, i també aconseguir una millor concepció i significat de l'exercici físic, tant per l'efecte terapèutic que pot tenir, com per comprendre l'evolució dels diferents esports i la seva optimització. Es pretén aprofundir en cursos que estableixin les bases mèdiques i que expliquin els canvis i modificacions fetes dins el camp de l'activitat física, i en cursos metodològics que descriuen tècniques i aparells operatius per a la millor comprensió dels esdeveniments que concorren a l'exercici.

Departaments responsables:
Ciències Mèdiques Bàsiques i
Institut Nacional d'Educació Física de
Catalunya/Lleida/UdL.

Màster en Medicina i Cirurgia
d'Urgències

Curs de 106 crèdits, l'objectiu del qual és la formació teòrica i pràctica per a metges en emergències, urgències medicoquirúrgiques, transport sanitari i medicina de catàstrofes.

Departament responsable: Cirurgia.
Criteris d'acceptació al curs: llicenciatura en Medicina. Valoració curricular. Es valorarà la formació i l'experiència prèvies en medicina d'urgències.

Professorat responsable: Dr. Joan Viñas Salas i Dr. Ramon Nogué i Bou
Av. Alcalde Rovira Roure, 80
25006 Lleida
Tel./Fax (973) 70 24 36

CURSOS DE POSTGRAU
Diploma't en Sanitat (Bases
Científiques i Operatives de la
Salut Pública, 2a edició)

Curs de 18 crèdits, l'objectiu del qual és formar els participants en les bases científiques i operatives de la salut pública i capacitar-los per a la utilització dels instruments per a la interpretació, control i avaluació dels problemes de

salut des del punt de vista comunitari.
Departament responsable:
Cirurgia (Facultat de Medicina)
Professor responsable:
Dr. Pere Godoy Garcia
Av. Alcade Rovira Roure, 44
25198 Lleida
Tel./Fax (973) 70 24 36

Urgències en Atenció Primària

Curs de 18 crèdits, l'objectiu del qual és la formació en medicina d'urgències en l'àmbit de l'atenció primària.
Departament responsable: Cirurgia.
Criteris d'acceptació al curs: llicenciatura en Medicina. Es valorarà la formació i l'experiència prèvies en atenció primària. El nombre de places és limitat.

Professorat responsable: Dr. Joan Viñas Salas i Dr. Ramon Nogué i Bou
Av. Alcalde Rovira Roure, 44
25199 Lleida
Tel./Fax (973) 70 24 36

Gerontologia i Geriatria

Curs de 25 crèdits, l'objectiu del qual és demostrar enteniment de la natura i interrelació entre la salut i la malaltia en el vell.

Identificar les necessitats individuals i planificar les cures d'infermeria del vell sa i malalt, que emanen dels paràmetres bàsics de l'ésser humà, fisiològics, socioculturals i ecològics.

Departament responsable: Infermeria.
Criteris d'acceptació al curs: llicenciatura o diplomatura; es farà una selecció mitjançant currículum.

Professorat responsable: Sra. Carmen Nuin, Sra. Elvira Viladrich i Sra. Anna Retamero.

Promoció i Educació per a la
Salut

Curs de 22 crèdits, l'objectiu del qual és proporcionar als professionals participants coneixements, capacitats i habilitats per desenvolupar amb eficàcia els programes d'educació per a la salut a la comunitat.

Departament responsable: Infermeria.
Criteris d'acceptació al curs: llicenciatura o diplomatura, experiència en EpS, selecció mitjançant currículum.
Professorat responsable:
Sr. Salvador Sáez.

Nutrició i Dietètica Clíniques
(4a edició)

Curs 15 crèdits, l'objectiu del qual és introduir l'estudiant en la fisiopatologia de la nutrició, exercitar-lo en l'avaluació de l'estat nutricional i en el càlcul de les necessitats nutricionals, adquirir coneixements referents a les malalties i la nutrició, capacitar l'estudiant en els

diferents tipus de dietètica i, al mateix temps, actualitzar el curs i donar a conèixer els nous avenços.

Departament responsable: Medicina.
Criteris d'acceptació al curs: llicenciatura en Medicina, Farmàcia i Biologia i diplomatura en Infermeria.
Professor responsable: Dr. Àngel Rodríguez i Pozo.

CURSOS D'ESPECIALITZACIÓ

Bioestadística

Curs de 2 crèdits, l'objectiu del qual és revisar les bases de l'estadística descriptiva, explicar els fonaments del mostreig i la representativitat, presentar les proves d'hipòtesi, analitzar els aspectes diferencials de les proves paramètriques i no paramètriques i descriure les principals aplicacions a l'ANOVA i a la regressió lineal.

Departament responsable: Ciències Mèdiques Bàsiques.
Professorat responsable: Dr. Albert Sorribas i Dr. Jaume Canela.

Epidemiologia

Curs de 2 crèdits, l'objectiu del qual és revisar les mesures de freqüència en epidemiologia, incidència, prevalença i densitat de la incidència, presentar les fonts d'informació sanitària útils per fer diagnòstics de salut comunitaris, explicar les mesures d'associació i d'impacte, descriure els criteris utilitzats per fer inferència causal i analitzar les característiques dels principals estudis epidemiològics.

Departament responsable: Cirurgia.
Professor responsable: Dr. Pere Godoy.

Epidemiologia i Control de les
Malalties Transmissibles

Curs de 2 crèdits, l'objectiu del qual és explicar l'estructura i les bases científiques de la Xarxa de Vigilància Epidemiològica, presentar les bases per al control de les malalties mitjançant les vacunes i les principals vacunes per als adults.

Revisar els protocols d'actuació per al control de malalties transmissibles sotmeses a programes de prevenció sistèmatics: tuberculosi, malaltia meningo-còccica, grip, zoonosi, toxi-infeccions alimentàries, sida, malalties de transmissió sexual, hepatitis víriques.

Departament responsable: Cirurgia.
Professor responsable: Dr. Pere Godoy.

Introducció a la Salut Pública

Curs d'1 crèdit, l'objectiu del qual és presentar les àrees d'aplicació de la

salut pública, revisar les diferents polítiques sanitàries, explicar la base de l'organització i la gestió dels serveis sanitaris, analitzar la Llei d'ordenació sanitària de Catalunya i descriure el Pla de Salut de Catalunya.

Departament responsable: Cirurgia.
Professorat responsable: Dr. Pere Godoy i Sr. Ramon Piñol.

Protecció de la Salut

Curs de 2 crèdits, l'objectiu del qual és revisar els fonaments dels sistemes de subministrament d'aigua potable, presentar les bases per al control dels residus sanitaris, analitzar la identificació dels punts claus de sanejament ambiental, explicar els riscos sanitaris derivats del consum d'aliments, descriure els aspectes bàsics de la qualitat alimentària i sistematitzar les activitats per garantir la innocuïtat dels aliments.

Departament responsable: Cirurgia.
Professorat responsable: Dr. Pere Godoy, Sra. Carmen Nuin i Sr. Josep M. Bosch.

Protocols d'Actuació davant les
Malalties no Transmissibles

Curs de 2 crèdits, l'objectiu del qual és revisar les bases científiques per al control de les malalties no transmissibles, explicar el significat, les limitacions i utilitats dels documents de consens, analitzar les principals aplicacions de l'educació sanitària (counseling), presentar els protocols d'actuació davant els principals problemes de salut: l'excés de pes i l'obesitat, la hipertensió arterial, la hipercolesterolèmia, el tabaquisme i el consum excessiu d'alcohol.

Departament responsable: Cirurgia.
Professorat responsable: Dr. Pere Godoy i Sr. Ricard Tresserras.

Tècniques de Comunicació per
a Professionals de la Salut

Curs de 2 crèdits, l'objectiu del qual és donar a conèixer tècniques de comunicació per millorar les relacions professionals i personals.

Departament responsable: Infermeria.
Professor responsable:
Ramon Colell Brunet.

Urgències Psiquiàtriques a la
Pràctica Assistencial

Curs de 4 crèdits, l'objectiu del qual és proporcionar coneixements bàsics de les urgències psiquiàtriques i proporcionar pautes de maneig en aquest tipus de situacions.

Departament responsable: Infermeria.
Professora responsable:
Maria Sánchez Fernández.

Grup Balint per a Llicenciats en
Medicina

Curs de 3 crèdits, l'objectiu del qual és sensibilitzar el metge als components psicològics de la relació metge-pacient, reflexionant sobre l'instrument terapèutic que constitueix la pròpia personalitat del metge i sobre la influència que les seves actituds tindran sobre l'evolució de les malalties dels seus pacients.

Departament responsable: Medicina.
Professor responsable:
Dr. Jaume Baró Aylón.

Disseny d'Estudis de Recerca i
Mètodes Estadístics en Ciències
de la Salut

Curs de 3,6 crèdits, l'objectiu del qual és oferir una formació bàsica teòrica i pràctica que ofereixi una formació bàsica en el disseny d'estudis de recerca en l'àmbit de les ciències de la salut i de les tècniques necessàries per a la seva anàlisi. La formació impartida va adreçada a la comprensió dels aspectes conceptuals més importants i no a la descripció de tècniques difícils i complexes. Les classes es faran amb l'ajut de material audiovisual i informàtic, i es proporcionarà material escrit dels conceptes explicats.

Departaments responsables: Medicina i Ciències Mèdiques Bàsiques.
Professor responsable: Dr. Xavier Gómez Arbonés.

Alimentació, Nutrició i Salut (I):
Components Minoritaris i el seu
Paper en la Salut Humana

Curs d'1,5 crèdits, l'objectiu del qual és transmetre informació de vanguardia sobre el tema proposat.

Departament responsable:
Tecnologia d'Aliments.
Professora responsable:
Dra. Amàlia Mònico Pifarré ■

RAMBLA D'ARAGÓ, 14, PRAL.
TELÈFON 27 08 11
FAX 973 - 27 11 41

Si no ets soci,
fes-te'n

Nos complace informarle de nuestros servicios que podrán serle de gran utilidad.
En FID EDICIONS encontrará un servicio integral dentro del mundo de las Artes Gráficas.
Diríjase a FID EDICIONS cuando esté listo para una nueva imagen, o cuando quiera reimprimir sus impresos habituales.

REALIZAMOS SUS CATALOGOS.

En FID Edicions no se tardan semanas ni grandes sumas de dinero para diseñar un nuevo catálogo. Los catálogos son un modo fantástico de mantenerse en contacto con los clientes posibles y los reales. Simplemente traiga sus fotos y sus notas, en FID usted no tiene porqué perder tiempo y dinero contratando los servicios de diseño gráfico, filmación, imprenta manipulación, reparto, etc; nosotros lo hacemos todo bajo un mismo techo.

REALIZAMOS SUS FOLLETOS.

Un folleto profesional es algo imprescindible para cualquier negocio. Utilícelo para presentarse usted mismo y su compañía, su folleto se quedará con su cliente una vez usted se haya marchado. Si usted no tiene ninguno, es probable que su competidor lo tenga. En FID creamos un folleto dinámico que pondrá en escaparate sus productos y sus servicios.

OTROS TRABAJOS.

En FID podremos, además, confeccionarle todo tipo de impresos que usted necesite para su empresa: tarjetas, cartas, facturas copiativas, albaranes, recibos, sobres, adhesivos, sellos de caucho, etc.

Pléase en la imagen de su empresa, si no está contento con ella plantéese un cambio. Es la mejor manera de vender sus productos y en FID le ayudamos.

FID EDICIONS

Pl. Blas Infante, 1 25001 Lleida
Tel. (973) 21 03 05

BORSA DE TREBALL

-Es tradueixen al català i a l'anglès conferències, treballs, etc. Molta experiència en el camp de la medicina. Preus ajustats. Resultats immillorables. Tel. 989 89 88 52.

-S'ofereix noi de 24 anys per a treballar en consultori privat com a ajudant o recepcionista, mitja jornada. Amb una àmplia experiència. Tel. 25 55 65 (Trucar de 21.00 a 22.00 h), preguntar per Josep Anton.

-Senyora de 42 anys amb molta experiència i bona presència s'ofereix com recepcionista d'una consulta mèdica. Tel. 23 16 53 (d'una a quatre de la tarda).

-S'ofereix infermera. Tel. 25 55 65, preguntar per Beatriz ■

BREUS

-Llogo apartament. A Cristòfol de Boleda Nº 14 3º J. Habitació (2 llits), saló, cuina i bany. 50.000 ptes./mes. Tels. 20 61 28 i 26 76 15.

-Es lloga local. 51 m2 en planta baixa i 48 m2 en altell. Ideal per consultoris mèdics d'homeòpates, dermatòlegs, medicina esportiva, etc. Tel. 21 21 62.

-Es lloga apartament moblat. 1 habitació, tots els electrodomèstics, calefacció elèctrica, porta blindada i porter, 2 ascensors. Ben situat (zona Avinguda Catalunya). Bon preu. Tels: 27 18 98 i 908 26 06 55.

-Llogo apartament moblat. A Balmes i un altre a Blondel. Tel. 26 99 83.

-A prop de Lleida. En venda casa unifamiliar. Tel. 909 84 54 80 ■

EL GASTO FARMACÉUTICO

Repiten hasta la saciedad en las mesas de negociación que el gasto debe bajar y conseguir la contención. Y que es la responsabilidad de que hace la prescripción que al ponerse a recetar sea más barato y mejor.

Pues les voy a contar lo que un día me pasó cuando al entrar Doña Pilar ya hablando se sentó.

-Doctor, me debe recetar las blancas del corazón y también para cagar y cuando tengo dolor, y esas para evitar que me suba la tensión, y algo para adelgazar y esas de la depresión. Cuando se iba a trabajar mi marido me encargó nos dé la antigripal y el volante de la inyección. Y una faja tubular firmado por el inspector que yo no quiero pagar, que bastante pago yo. Y no se acaban de arreglar las almorranas de mi Ramón, deme algo para untar que ya se lo untaré yo...

Harto, hice gesto de parar. -Señora calle, por favor. Que el seguro a de quebrar si accedo a su pretensión

-A mí me lo debe mandar o me voy al inspector y también me voy a quejar en la oficina del consumidor -Señora, la puerta ahí está, por mí, como si habla con Dios, que yo no le voy a mandar para que llene un camión.

Al inspector se fue quejar Y este me recomendó que sin gasto debía de dar al usuario satisfacción.

Al fin fue doña Pilar al cupo de otro Doctor, un infeliz que ya está al borde de la depresión.

Los médicos nos debemos ocupar de dar la mejor atención, pero a la hora de cobrar no metamos en la negociación que debemos de rebajar en el gasto de prescripción.

Decimos lo que hay que tomar, esa es nuestra obligación, no nos paguen por pelear sino por buen trabajador.

José A. Morales

La cursa cap a la seva jubilació

ja ha començat

A les nostres oficines del Col·legi podràs ampliar tota la informació sobre el Pla Estalvi Jubilació de la Mutual Mèdica de Catalunya i Balears.

Tel. d'informació **27 08 11**

De dilluns a divendres
de 9.00 a 13.00 hores i de 16.00 a 19.00 hores

Il·ltre. Col·legi Oficial
Metges de Lleida

Rambla d'Aragó, 14 pral.
25002 Lleida
Tel. (973) 27 08 11
Fax. (973) 27 11 41

Ofertes als Col·legiats

Establiments amb ofertes especials per als col·legiats

Adeslas

Delegació a Lleida:
C/ Vallcalent, 1-2ª planta
Tel: 973/26 92 11

Agrupació Plàstica i Estètica

C/ Prat de la Riba, 37. 9è 2a
25508 Lleida
Tel. 973.23 79 34

A.M.A.

Delegació a LLEIDA:
Passeig de Ronda, 165, baixos
Tel. 22 47 83

Ambulàncies

Cruz Blanca Tel. 20 57 66
San Fermín Tel. 20 27 25
San Juan Tel. 20 26 09

Subida Mangraners, 24 25001 LLEIDA
Fax (973) 20 27 25

Asisa

Delegació a LLEIDA:
Passeig de Ronda, 170 entresol
25008 Lleida
Tel. (973) 23 42 13 • Fax (973) 22 17 61

Bla Bla & Company

Atenció especial per als col·legiats

Lluís Companys, 30 25003 LLEIDA
Tel. 28 16 60

Cabis

Atenció especial per als col·legiats

Avda. del Segre, 12 baixos - 25007 LLEIDA.
Tel. 24 44 79

Caire

Atenció especial per als col·legiats

C/ Sant Crist, 22 baixos
25600 BALAGUER (LLEIDA)
Tel. / Fax 45 13 93

La Mercè, 37 - baixos
25003 LLEIDA
Tel. 26 88 90 - Fax 28 19 92

Cedu Lleida

Atenció especial per als col·legiats

Alcalde Sol, 4 (Policlínica LLEIDA)
25003 LLEIDA Tel. (973) 27 31 00

Clad

Atenció especial per als col·legiats

Tel. 973 - 27 25 21
mòbil 908 - 09 54 73

Clínica Montserrat

C/ Bisbe Torres, 13 (LLEIDA) TEL. 26 63 00

Escola de Música l'Intèrpret

50% de descompte en la matrícula a
germans i familiars de 1er grau.

Disposem d'aula gran, insonoritzada,
acondicionada acústicament, climatitzada
per a reunions i/o conferències (capacitat
aprox. 60 persones.

C/ Sangeñis Bertran nº 11, Baixos
25003 Lleida Tel. 26 39 06

Fid edicions (Impremta)

10% de descompte amb tots els serveis
d'impremta.

Targetes, cartes, sobres, fullets, catàlegs, etc...

Pl. Blas Infante, 1 Altell D • 25.001 Lleida
Tel. 21 03 05

Ford (Servei Motor)

Atenció especial per als col·legiats

Avda. de les Garrigues, 68
25001 LLEIDA
TEL. 20 10 66 • FAX 20 13 60

Malena

Atenció especial per als col·legiats

Av. de Flix, 30 • Tel. 21 15 41 • LLEIDA

MTB

Atenció especial per als col·legiats

C/ Rovira Roure, 38 25006 Lleida
Tel. 22 10 20 • Fax. 22 07 09

Mutual Mèdica

Via Laietana 31 08003 Barcelona
Tel. (93) 319 78 00
Fax (93) 310 73 53

Pere Tena

Joieria amb general d'alta qualitat, diamants
i pedres precioses.

Relotges de les millors marques suïsses:
Omega, Tag-hever, Gucci, Raymond Well,
Xemex, Tissot, Kronos.

Objectes d'argent i de regals d'empresa.

Anagrames professionals, especialització
en fabricació artesana, restauració i trans-
formació de Joies, de noves tendències.

Consultes sense compromís i assessorament
personalitzat amb visita concertada.

Blondel 76 • Tel. 27 00 77
25002 Lleida

Ramon Llull 1 • Tel. 24 53 96
25008 Lleida

Quimega

Atenció especial per als col·legiats

Passeig de Ronda, 23
25003 LLEIDA
Tel. 973 / 28 04 08
Fax 973 / 28 03 55

Radiofon

Tota classe d'aparells de telefonia fixa i
mòbil, així mateix aparells de radio PMR i
portàtils.

Tractament preferencial al Col·lectiu Mèdic.

Passeig de Ronda, 106
25006 LLEIDA
Tel. 24 44 04 - Fax 23 03 75

Socis i Punt

Atenció especial per als col·legiats

Rbla. d'Aragó, 33
25003 LLEIDA
Tel. (973) 28 23 22
Fax (973) 28 00 24

Viatges Iltrida

Atenció especial per als col·legiats

Lleida - Dra. Castells, 1 • Tel.21 03 90
Lleida - Magdalena, 10 • Tel.23 00 61
Lleida - P. Ronda, 89 • Tel.26 87 76
Lleida - St. Antoni, 47 • Tel.27 24 11

Udo hat einen
Lieblingssport. Wie
heißt er? Schau dir die
Buchstaben an.
Streiche alle Wörter
durch, die mit Sport zu
tun haben. Es bleiben
10 Buchstaben übrig.
Ordne sie richtig, und
du findest Udos
Lieblingssport.

Udos Lieblingssport ist:

Patient: Doctor, doctor. I feel like a wigwam and a tepee.
Doctor: Relax, you're too tense.

Patient: Doctor, doctor. People Keep ignoring me.
Doctor: Next please

Patient: Doctor, doctor. My hair's falling out. Have you got
anything to keep it in?
Doctor: Try a cardboard box.

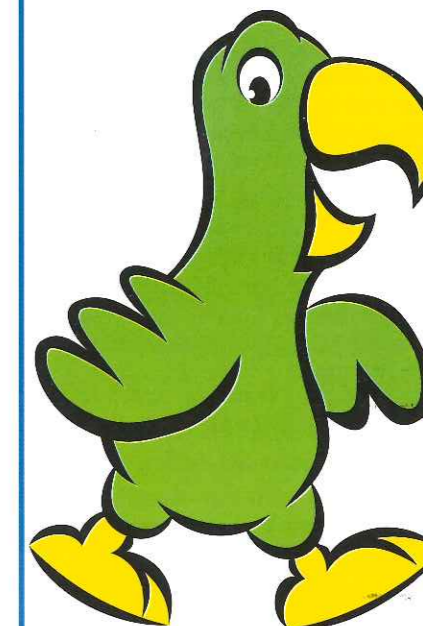
Patient: Doctor, doctor. I feel like a pair of curtains.
Doctor: Well, pull yourself together.

Doctor: You've got acute appendicitis.
Patient: I came here to be examined, not admired.

How many doctors does it take to change a lightbulb?
None. What do you think nurses are for?

LA COMPANYIA DELS IDIOMES

Bla Bla & Company

- ALEMANY, FRANCÈS, ANGLÈS
- CD ROM I PROFESSORS NATIUS
- HORARIS LLIURES
- ANGLÈS NIVELL PROFICIENCY

Oblidis dels grups i no perdi
classes: Horari de 8 a 22 h.
Un mètode a la seva mida :
Podrà escollir el curs que més
l'interessi (negocis, converses
telefòniques, pronunciació...)
Diverteixis aprenent amb el
sistema interactiu
més avançat del món

Tel. 28 16 60

Lluís Companys, 30
25003 Lleida

OFERTA EXCLUSIVA

Col·lectiu Mèdic
i Familiars

**EL CONGRÉS DE LA SOCIETAT
ESPANYOLA DE GINECOLOGIA
APLEGA 400 ESPECIALISTES A
LLEIDA**

El Congrés de la Societat Espanyola de Ginecologia i Obstetrícia (SEGO) se celebrarà aquest any els propers dies 5, 6 i 7 de novembre a Lleida. El Congrés acollirà dues reunions nacionals: la XVI de la secció de Prevenció del Càncer Genital Femení i la XX de la Secció d'Oncologia Ginecològica i Patologia Mamària, amb la qual cosa es preveu un augment de l'interès dels especialistes per aquest Congrés. Els organitzadors preveuen l'assistència de quasi 400 professionals.

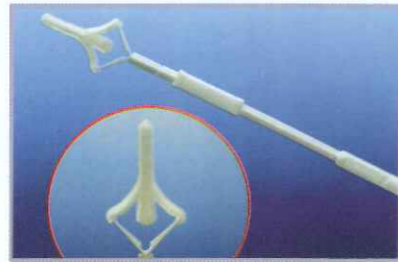
La Junta Directiva de la Societat Espanyola de Ginecologia i Obstetrícia ha atorgat l'organització del Congrés al Servei de Tocoginecologia de l'hospital universitari Arnau de Vilanova. El comitè organitzador treballa perquè el certamen sigui un complet èxit científic, comercial i lúdic.

Aquests actes han merescut la inclusió en el programa de la celebració del 700 aniversari de la creació de la Universitat de Lleida. També han merescut el reconeixement de l'"interès sanitari" per part de l'Institut d'Estudis de la Salut de la Generalitat de Catalunya.

La seu de les dues reunions serà el Palau de Vidre, ubicat a les instal·lacions de la Fira de Lleida, als Camps Elisis d'aquesta ciutat. El Palau estarà completament acondicionat i equipat per albergar les sessions de treball i l'exposició comercial ■

TH **Temaer Hospitalaria, s.a.**

**PRESENTARÀ, "ENTRE OTRAS NOVEDADES", LOS
PROYECTOS DE SU REPRESENTADA Medscand**

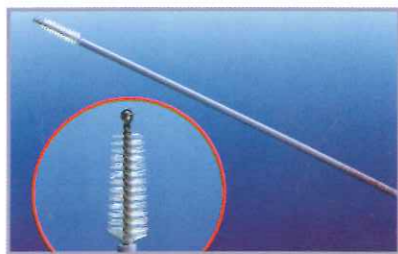
Una innovación en las extracciones celulares

El Accellon® Combi, se desarrolla para simultáneas las extracciones de células endo y ectocervicales. Presenta una estructura en forma de ala que se asemeja a la anatomía cervical. Con sólo que el médico realice una pequeña presión con los dedos, las alas se adaptan a la forma de cervix. El Accellon® se ajusta, y las fibras del cepillo entran en contacto con la mucosa de ambas superficies ecto y endocervix.

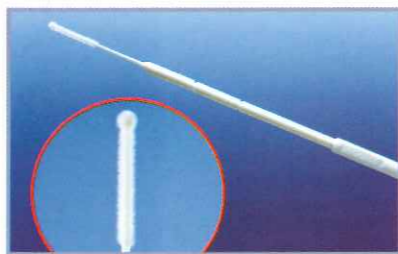
Para la temprana detección de carcinoma endometrial

El cepillo Uterobrusch® combina los efectos del cepillado y aspiración a fin de proveer la máxima cantidad de material para la temprana detección del carcinoma endometrial. Las muestras pueden ser analizadas por citología, histopatología o por análisis de encimas. Combinados citología con encimas o análisis con marcadores tumorales, aumentan las posibilidades de un diagnóstico específico.

El nuevo Cytobrush® Plus GT con un acabado de tacto suave

Observe detenidamente la imagen superior, y descubra el nuevo Cytobrusch® Plus GT acabado de tacto suave. La bulba protectora está diseñada para evitar que la punta quede atrapada en las criptas del canal endocervical. Minimizando el sangrado y por consiguiendo mejorando la calidad de la toma.

Un instrumento para toma de parvicolau, HPV y de Clamidia.

El Biorecolector Accellon® Multi es un instrumento multiuso, patentado, bien adaptado para la toma de muestras en diferentes zonas. La superficie de recogida de muestra está formada por miles de cerdas de nylon suaves e inertes que permiten al instrumento recoger gran cantidad de células con un mínimo trauma.

BO I AMIC

**AIXÍ ÉS EL METGE DE FAMÍLIA A ADESLAS,
QUAN TU EL TRIES**

Perquè ADESLAS posa la qualitat i tu hi afegeixes l'amistat, triant un professional que et mereix confiança.

Si ja has fet la teva elecció, digues-nos-la. Quan el necessites, el trobarem molt a prop teu. De la mà del teu Metge de Família estaràs segur, guanyarà la teva salut i entraràs en la Medicina d'Avantguarda.

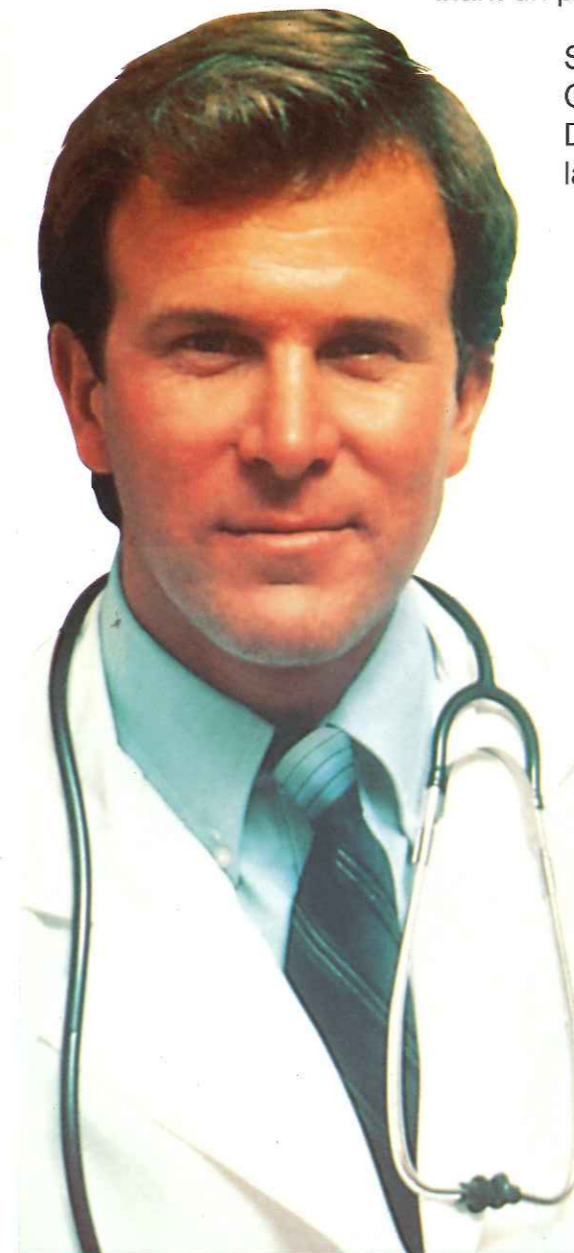
Aquest és el nostre repte de futur.

adeslas
SEGUROS DE SALUD

Qualitat, perquè et trobis bé

Informació 24 hores: **902 200 200**

**AMBULÀNCIES
SANJUAN, S.A.**

Tel. (973) 20 26 09 Fax (973) 20 27 25
Subida Magraners, 24 25001 LLEIDA

**AMBULÀNCIES
CRUZ BLANCA, S.L.**

Tel. (973) 20 57 66 Fax (973) 20 27 25
Subida Magraners, 24 25001 LLEIDA

**AMBULÀNCIES
SAN FERMIN, S.L.**

Tel. (973) 20 27 25 Fax (973) 20 27 25
Subida Magraners, 24 25001 LLEIDA

Traslats nacionals i internacionals

Ambulàncies

- Medicalitzades (U.C.I.)
- Col·lectives
- Convencionals

Equipades amb:

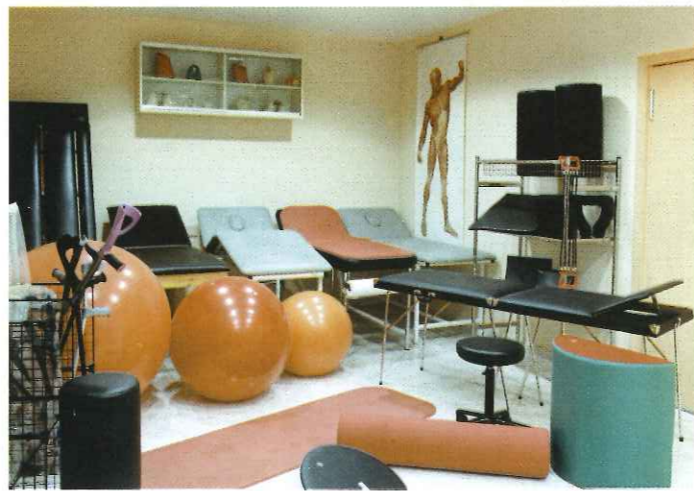
- Radiotelèfon
- Aire condicionat

**SERVEI 24
hores**

Delegació a Lleida C/ Vallcaient, 1-2ª planta
Tel: 973/ 26 92 11

MTB: L'última tecnologia en electromedicina i ortopèdia a Lleida

L'empresa "MTB Distributions Tecnològiques S.L." ha canviat d'ubicació, passant del Passeig de Ronda al número 38 del carrer Rovira Roure de Lleida.

El seu responsable, Ignasi Balsells, explica que l'objectiu del canvi és guanyar espai per oferir als professionals sanitaris, hospitals i mútues de la província les últimes novetats tecnològiques en electromedicina, ortopèdia i laboratoris.

Amb el nou local s'exposen un gran nombre d'aparells i s'aconsegueix una cosa que en opinió de Balsells és molt important: que el client pugui contemplar i provar els productes i no els hagi de comprar havent-los

vist només per catàleg. "Naturalment nosaltres també treballem amb catàleg, perquè no es pot tenir tot en stock, però sí que tenim una àmplia gamma de productes i el client es pot fer una idea molt millor que no pas amb fotografies". És molt diferent, per exemple, veure en un catàleg una cadira de rodes que tenir-la al davant i poder provar la seva comoditat, qualitat i prestacions. El mateix passa amb els diferents tipus de llits (amb maneta, amb motor elèctric, etcètera) o amb la resta dels productes d'electromedicina i ortopèdia aplicats a les diferents necessitats de la ginecologia, la traumatologia, la urologia o d'altres rames de la medicina ■

MÉS DE CENT CONSULTORIS

MTB ha muntat uns cent consultoris a pobles de la província de Lleida, encarregats per ajuntaments y consells comarcals i privats. Aquesta dada dóna idea de la professionalitat de l'empresa, en la que ha confiat des de fa anys la professió mèdica lleidatana. Actualment treballa en altres consultoris d'aquesta mena encarregats per corporacions locals. També ha fet equipaments a l'Arnau, l'hospital Provincial -on ha muntat bona part del material electromèdic i ortopèdic de les instal·lacions de la part nova- i diverses mútues i clíniques de Lleida. Tota la xarxa pública i privada d'hospitals, clíniques i centres d'assistència primària segueixen essent els seus clients més importants, ja sigui per muntar consultoris nous o per renovar i modernitzar amb la tecnologia més avançada els ja existents. L'empresa ofereix tot tipus d'ajuts tècnics per a la rehabilitació del pacient i per al malalt que rep assistència sanitària, tant en un centre hospitalari com a domicili. Porta ja vuit anys al mercat i els seus clients són de la ciutat de Lleida, la província i Andorra.

L'electromedicina i l'ortopèdia constitueixen un camp molt especialitzat que requereix un bon servei d'assistència per part de professionals molt qualificats. MTB no només ofereix el muntatge dels aparells, laboratoris o consultoris, sinó que a més a més presta servei de manteniment permanent. L'empresa té en exclusiva a Lleida algunes de les primeres marques en el món de la medicina electromèdica i d'ortopèdia ■

NOVES INSTAL·LACIONS

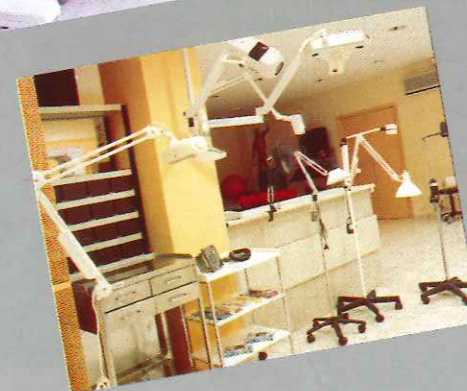
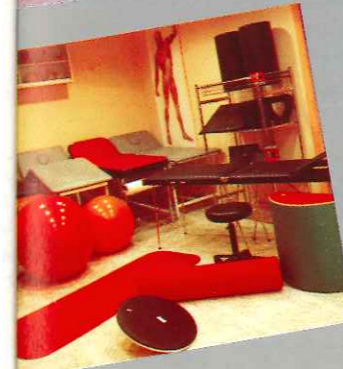
MILLOR SERVEI

La confiança i acceptació dels nostres clients, ens obliguen a creixer. En els nous locals, disposem d'una gran superfície d'exposició i de molta més capacitat d'estoc.

- Electromedicina
- Ortopèdia
- Material Laboratori

c/ Rovira Roure, 38
Tel: 22 10 20
Fax: 22 07 09
25006 LLEIDA

Inicia el curs la primera Escola de Música privada que estarà autoritzada pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat.

L'Escola de Música L'Intèrpret ha obert recentment les seves portes amb el principal objectiu d'oferir un ensenyament musical de qualitat a la ciutat de Lleida.

El cos docent de L'Intèrpret està configurat per un claustre de 16 professors especialitzats en la seva assignatura que permeten que l'escola apliqui un sistema pedagògic innovador, flexible i modern.

L'escola estarà emparada pel Decret Llei 179/1993 que regula les escoles de música segons la LOGSE, fet que la convertirà en la primera de Lleida (de caràcter privat)

Una de les novetats que vol introduir és l'ensenyament musical per a nens i nenes amb necessitats educatives especials: invidents i amb síndrome de Down, ensenyaments totalment novedosos a la nostra ciutat.

Sistema pedagògic.

La singularitat del seu sistema pedagògic es basa en que tot l'aprenentatge està enfocat a l'instrument. És a dir, que tots els conceptes teòrics que s'estudien de manera associada a la música (llenguatge musical, conjunt coral, audició, informàtica musical, ...) siguin assimilats per l'alumne com a eines útils per tal de poder executar millor un instrument. Tot això es planteja d'una manera intuïtiva per l'alumne, de manera que l'aprenentatge esdevingui enriquidor mitjançant la vivència d'experiències viscudes en el marc de l'escola de música i amb els companys.

Tres vessants d'ensenyament.

L'Escola de Música L'Intèrpret ofereix la possibilitat d'estudiar música a alumnes de totes les edats mitjançant una triple oferta ben diferenciada:

• **PREPARATORI i NIVELL ELEMENTAL de LOGSE.** Els nens comencen a partir dels tres anys fent preparatori i, quan en tenen set, inicien el grau elemental de LOGSE podent escollir entre les especialitats de violí, viola, violoncel, piano, guitarra, flauta travessera,

clarinet, oboè, saxofon, trompeta i percussió. L'Escola no vol oblidar que el cos és el primer instrument que cal aprendre a fer anar, i és per això que ofereix als alumnes d'instrument la possibilitat d'aprendre el mètode "Consciència i moviment" del metge francès François Bock. S'ofereix, a més, formació orquestral des del nivell zero.

• **MÚSICA MODERNA.** Vol oferir un aprenentatge musical amb instruments moderns (guitarra elèctrica, baix elèctric, teclats i bateria) orientat a la música moderna, de manera planera però a la vegada ferma. Les classes de Llenguatge musical modern es complementen amb l'assignatura de COMBO (agrupació instrumental moderna) i informàtica musical.

• **MÚSICA per a ADULTS,** on s'aprèn música de manera intuïtiva practicant qualsevol instrument. Cal destacar també la creació de grups de repàs de Magisteri Musical.

Música per a nens/es amb necessitats educatives especials.

L'Escola es vol especialitzar en l'ensenyament musical per a nens/es amb síndrome de Down i invidents. Les classes, que són de grups reduïts, volen estimular la seva sensibilització musical i alhora potenciar, en la seva mesura, l'abstracció mental, la psicomotricitat, així com treballar la creativitat. Tots aquests objectius es treballen mitjançant el joc musical, la cançó popular i l'audició musical.

Instal·lacions modernes.

L'Escola de Música L'Intèrpret s'ha equipat amb unes instal·lacions sense precedents a la nostra ciutat: aules insonoritzades i climatitzades, sala d'estudis-mEDIATECA, sala de concerts, ordinadors, noves tecnologies (vídeo i àudio) i local sense barreres arquitectòniques.

Tot fa pensar que aquesta combinació d'un personal docent de qualitat conjuntament amb unes instal·lacions preparades i una idea renovada com a centre d'ensenyament ha de donar una interessant ESCOLA DE MÚSICA.

Nous ritmes de vida!!

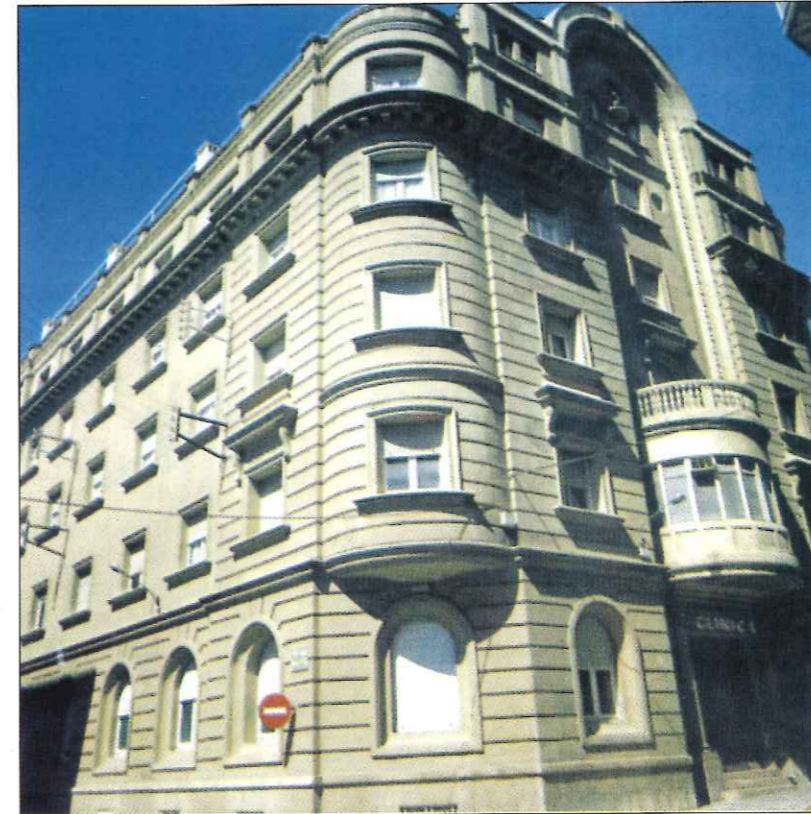
- INICIACIÓ MUSICAL (de 3 a 5 anys)
- GRAU ELEMENTAL LOGSE
- NECESSITATS EDUCATIVES ESPECIALS
- MÚSICA MODERNA
- REFORÇ ASSIGNATURES CONSERVATORI
- REFORÇ MAGISTERI MUSICAL
- MÚSICA PER ADULTS

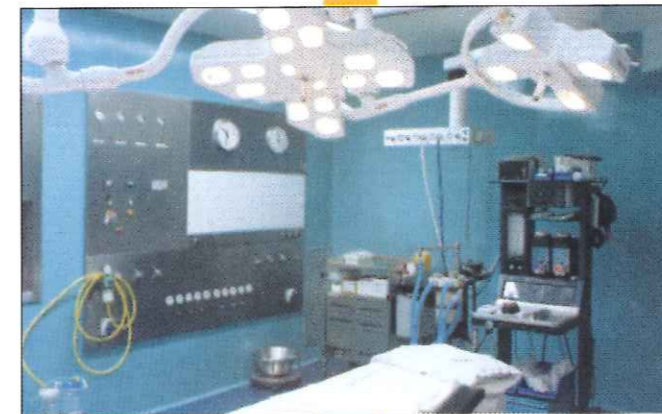
"Tracte preferent per al col·lectiu mèdic"

- Professors titulats i amb experiència docent
- Local climatitzat, insonoritzat
- Mediateca/biblioteca
- Metodologia moderna i innovadora
- Informàtica musical
- Grups reduïts
- Sala de concerts pròpia

ESCOLA DE MÚSICA L'INTÈRPRET
C/ Sangenís Bertran nº 11, baixos 25.003-Lleida
Telf. 26 39 06

- ANÀLISIS CLÍNQUES
- ANATOMIA PATOLÒGICA
- APARELL DIGESTIU
- CARDIOLOGIA i APARELL CIRCULATORI
  - ✓ Eco-Doppler
  - ✓ Holter
- CIRURGIA GENERAL i DIGESTIVA
- CIRURGIA PLÀSTICA i REPARADORA
- CIRURGIA VASCULAR
  - ✓ Doppler computeritzat
  - ✓ Eco-Doppler vascular
  - ✓ Reconeixements cardio-vasculars
  - ✓ Unitat trombo-embòlica
- ENDOCRINOLOGIA i NUTRICIÓ
- ENDOSCÒPIA DIGESTIVA
- GINECOLOGIA i OBSTETRICIA
- GENÈTICA PRE-NATAL
- PARTS
- MEDICINA INTERNA
- MEDICINA NUCLEAR
  - ✓ Gammagrafia
- OFTALMOLOGIA
- ONCOLOGIA MÈDICA
- OTO-RINO-LARINGOLOGIA
- PEDIATRIA
- PNEUMOLOGIA
- RADIODIAGNÒSTIC
  - ✓ Radiografia
  - ✓ Ecografia
  - ✓ Mamografia
  - ✓ Ecocardiograma
  - ✓ Doppler
- * TRAUMATOLOGIA i ORTOPÈDIA
- * UROLOGIA

NOVA ÀREA QUIRÚRGICA

- QUIRÒFANS
- SALA DE PARTS
- SALA D'ANESTÈSIA i REANIMACIÓ

EQUIPATS AMB FLUX LAMINAR I TECNOLOGIA D'ÚLTIMA GENERACIÓ

HABITACIONS INDIVIDUALS
LLIT AUTOMATITZAT
GASOS MEDICINALS
LLIT PER A L'ACOMPANYANT
TELÈFON
TV
BANY COMPLET
CLIMATITZACIÓ INDEPENDENT

C/ BISBE TORRES, 13 TEL. 26 63 00
a Lleida des de 1917

"DIPLOMA EN SANITAT, PER FI A LLEIDA"

El curs de Diploma en Sanitat és sens dubte la diplomatura de postgrau en Salut Pública amb més tradició al nostre país. La coordinació dels seus continguts docents, l'examen per accedir a la titulació i l'expedició del títol corresponent són competència de l'Escola Nacional de Sanitat. El curs, malgrat mantenir una fidelitat als continguts clàssics de la Salut Pública, ha anat incorporant progressivament les noves matèries que han aparegut els últims decennis. Així, actualment el curs es compon dels següents continguts: introducció a la Salut Pública, bioestadística, metodologia epidemiològica, aplicacions informàtiques del camp de l'epidemiologia (Epi Info), epidemiologia i control de malalties transmissibles, protocols d'actuació davant de problemes de salut de malalties no transmissibles, protecció de la salut, i protocol per a la investigació de problemes relacionats amb la Salut Pública.

El curs 1996-1997, a la Universitat de Lleida (UdL) es va dissenyar un curs de postgrau anomenat "Bases Científiques i Operatives de la Salut Pública", el qual presentava bàsicament uns continguts curriculars similars al Diploma en Sanitat. Atès la distància que separa les nostres comarques de la ciutat de Barcelona i per tal d'evitar desplaçaments dels respectius professionals, es van iniciar gestions des de la Delegació Territorial de Sanitat i Seguretat Social, Col·legi de Metges

i Deganat de la Facultat de Medicina per tal d'aconseguir un acord amb l'Institut Universitari de Salut Pública (ISP) i l'Escola Nacional de Sanitat, per tal d'acreditar aquest curs de la UdL com a curs de Diploma en Sanitat. Tanmateix, diversos problemes van impedir arribar amb un acord. Altrament, els contactes iniciats i les respectives gestions van continuar i finalment han donat els seus fruits. Es pot anunciar que a partir d'un conveni que es signarà entre la UdL i l'ISP, els alumnes del curs "Bases Científiques i Operatives de la Salut Pública" també podran accedir a la titulació de Diploma en Sanitat en el curs 1997-1998.

A més de les institucions assenyalades anteriorment, s'ha de reconèixer que gran part d'aquesta fita s'ha d'atribuir al Dr. José Antonio Morales per la seva tenacitat, als Dr. Joan Vinyes i Bonaventura Lladanosa pel seu constant recolzament i a les gestions miraculoses del Dr. Josep Santamaria. Esperem que aquesta iniciativa contribueixi a l'oferta i consolidació dels estudis de postgrau de la UdL, i en definitiva a la formació dels diferents titulars relacionats amb el camp de la Salut Pública ■

Dr. Pere Codoy
Professor de Medicina Preventiva i Salut Pública
Universitat de Lleida

FID EDICIONS
IMPREMTA & ARTS GRÀFIQUES

Pl. Blas Infante, 1 altell D 25001 LLEIDA
Tel./ Fax 973 / 21 03 05

CABIS, S.L.

Enviament de correspondència i publicitat, confecció de mailings i embossats. Regal d'empresa i publicitat

Avda. del Segre, 12 baixos
25007 LLEIDA
Tel. 973 - 24 44 79

Passeig de Ronda, 106 25006 LLEIDA
Tel. 24 44 04 - Fax 23 03 75

ESPECIALISTES EN COMUNICACIÓ

La televisión personal

- Canal Medisat

El primer canal español dedicado a la formación e información continuada de los médicos

Suscríbete a Vía Digital aquí.

PERE TENA
JOIER

Blondel 76 • Tel. 27 00 77 25002 Lleida
Ramon Llull 1 • Tel. 24 53 96 25008 Lleida

LA FORMACIÓ EN URGÈNCIES

Durant els últims deu anys ha augmentat considerablement la demanda d'atenció sanitària anomenada "urgent" i a hores d'ara és la via principal d'ingrés als hospitals. És probable que la consideració de recurs fàcil, l'absència de regulació de la demanda i l'excessiva tolerància a l'hora d'admetre en els hospitals com "urgents", patologies banals que poden ser ateses a altres nivells assistencials, hagi de fer perpetuar el mal ús que per part de la població es fa dels serveis d'urgències.

L'increment de la importància de l'atenció urgent, la creació de sistemes d'urgències prehospitalàries i la consideració que la Medicina d'urgències té unes característiques que la diferencien d'altres especialitats, ha fet que es comenci a considerar com una opció professional amb futur.

Al nostre país, l'augment dels recursos dedicats a l'adequació dels serveis d'urgències no s'ha vist acompanyat d'una formació oficial, específica

i acreditada en Medicina d'urgències que, en canvi, ofereixen altres països de la CEE, en un intent de paliar aquest dèficit, a les nostres terres. La Universitat de Lleida va iniciar l'any 1995 i, per primera vegada a Catalunya, un Màster Universitari en Medicina i Cirurgia d'Urgències i durant l'any 1996 un curs de Postgrau d'Urgències en Atenció Primària, cursos que ara arriben a la segona edició. La formació que s'ofereix és pluridisciplinària, intentar abarcar la conducta a tenir en diferents àmbits assistencials i fa èmfasi en la necessària coordinació entre ells, amb l'objectiu de proporcionar a l'alumne en grau de coneixements suficients per fer front amb èxit les diferents situacions clíniques urgents amb les que, de ben segur, es trobarà durant la seva activitat professional ■

Dr. Nogue
Coordinador dels Cursos d'Urgències.

GALERIA DE PRESIDENTS

Dr. Josep Maria Vicens Roca

1911-1920

Del Dr. Josep Maria Vicens no en sabem gaire cosa, sembla ser que el dia 3 d'abril de 1911 es va celebrar en el Saló de Sessions de la Paeria, l'Assemblea General del Col·legi de Metges per a renovar la Junta de Govern d'aquesta corporació, i és quan Josep Maria Vicens en va sortir elegit president.

Aquesta assemblea va estar presidida pel col·legiat Dr. Francesc Fontanals Araujo. Una vegada celebrada la votació, la junta de Govern va quedar constituïda de la següent manera: amb el càrrec de president el Dr. Josep Maria Vicens; amb el càrrec de vicepresident el Dr. Francesc Cava; amb el càrrec de secretari general el Dr. Pere Castro; amb el càrrec de secretari d'actes el Dr. Amali Prim i

com a vocals els Drs. Josep Estadella i Artur Hellin de Lleida i els Drs. Ramon Torredadella i Eladi Vila de Bell-lloch i Alcoletge respectivament.

Sembla ser que aquesta junta fou molt resolutiva en molts dels problemes que es van presentar, en especial els que feien referència a la salubritat de les aigües del Segre. També va fomentar activitats paramèdiques, col·laborant a que a Lleida es celebren un Concurs de Història de Catalunya.

Entre molts altres acords que va prendre aquesta Junta de Govern va ser el d'atribuir a la publicació Butlletí Mèdic el títol d'òrgan oficial del Col·legi de Metges ■

Fernando Pifarré San Agustín.
Llicenciat en Medicina i Cirurgia.

VIEIRES GRATINADES AMB MOUSSE D'ALBERGÍNIES I ROSSINYOLS

Ingredients:

8 vieires
2 albergínies
1/4 de kg de rossinyols
1 ceba petita
Salsa holandesa, oli, sal

Elaboració:

Sofregir la ceba ben picada amb l'albergínia pelada i després triturar-ho i deixar-ho al punt de sal. Posar-ho en un plat amb l'ajuda d'un motllo rodó, a sobre col·locar-hi les vieires saltades tallades a rodanxes. Finalment, regar amb la salsa holandesa, barrejar amb els rossinyols cuits i gratinar.

RAPET ROSTIT AL FORN AMB GAMBES I SIPIETES DE TARRAGONA

Ingredients:

4 raps de 800 gr, 1/4 de kg de sipietes netes, 1/4 de kg de gambes blanques de Tarragona, 2 patates mitjanes
Oli d'oliva, vinagre de vi blanc, fons de marisc

Elaboració:

Coure el rap al forn amb les patates tallades a rodanxes fines i oli d'oliva; un cop cuit, posar al plat amb les patates. Saltar les gambes i les sipietes amb l'oli de cocció, afegir-hi una mica de vinagre, julivert picat i salsejar el peix. Finalment, completar-ho amb un cordó de fons de marisc.

SOPETA D'AMETLLES AL PERFUM DE TE DE L'ÍNDIA AMB MOUSSE DE XOCOLATA CUITA

Ingredients:

1 l de llet, 1/2 kg d'ametlles pelades, 10 gr de te de l'Índia, 200 gr de xocolata cobertura, 4 ous, 250 gr de sucre, 15 gr de mantega

Elaboració:

Fer bullir la llet amb les ametlles, el te i el sucre durant 20 minuts, triturar-ho i deixar-ho bullir 5 minuts més. Passar-ho pel colador i deixar-ho refredar. Preparar la mousse de xocolata amb la mantega fosa barrejada amb els rovells d'ou, el sucre i la xocolata fosa; afegir-hi les clares muntades i coure en un motllo a 170° durant 20 minuts. Presentar la sopa d'ametlles en un plat juntament amb la mousse i servir-ho ben fred.

Visiteu-nos i gaudiu dels plaers de la cuina més selecta de les terres de Lleida.

MALENA
RESTAURANT

Les millors
receptes

AV. DE FLIX, 30
TELÈFON 21 15 41 · LLEIDA

Horari

de dilluns a diumenge,
de 12 a 16 h. i de 20 a 24 h.

dimarts tancat per descans setmanal

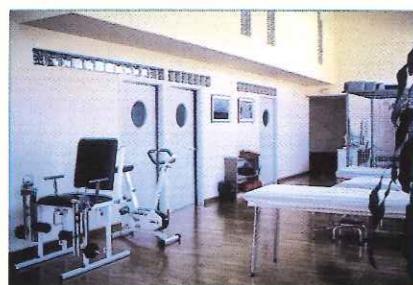
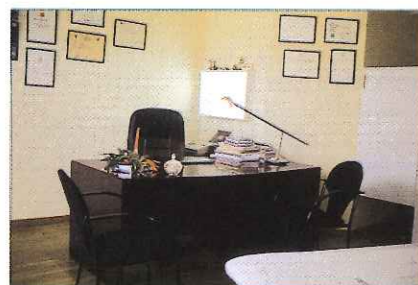
Us agraïem que feu la reserva
abans de venir al restaurant

CENTRE MÈDIC

CAIRE

La Mercè, 37 - baixos
25003 LLEIDA
Tel. 26 88 90 - Fax 28 19 92

C/ Sant Crist, 22 baixos
25600 BALAGUER (LLEIDA)
Tel. / Fax 45 13 93

UNITATS:

- ✓ REHABILITACIÓ
- ✓ FISIOTERÀPIA
- ✓ XEQUEOS-DISPENSARI
- ✓ REVISIONS MÈDIQUES
- ✓ TRACTAMENT DEL DOLOR
- ✓ OSTEOPATIA
- ✓ PODOLOGIA

Cancún

El tesoro del caribe

Cancún es uno de aquellos lugares que sorprenden gratamente al visitante. Hay quien, erróneamente, cree que Cancún es tan solo una playa más de las muchas que se reparten a lo largo del mar Caribe, pero afortunadamente para el viajero, no es así. Cancún, como ciudad, no existía hasta hace unos pocos años, cuando de una pequeña aldea de pescadores ubicada en la península del Yucatán se creó en poco tiempo una ciudad ideal para el turista. Tenía, y tiene, todo lo que el viajero puede soñar: buenos hoteles, magníficas playas, nativos amables y siempre atentos al turista (aunque a veces, tal vez demasiado) y buenos lugares para disfrutar de una magnífica gastronomía y de un buen ambiente nocturno.

Pero Cancún, es además, y como principal atractivo, el lugar ideal para quienes gusten de descubrir y disfrutar los tesoros arqueológicos de la civilización maya, una de las más ricas en monumentos, además todos ellos muy bien conservados. Desde Cancún podemos trazar un punto de partida para recorrer la interesante península del Yucatán. Allí nos aguardan lugares tan mágicos como Chichén Itzá, a unas cuatro horas en autocar de Cancún, y con la Gran Pirámide Maya como principal atractivo. Solamente un consejo para dar al viajero, y es el tener mucho cuidado con

los cientos y cientos de escalones, y con su vértigo. Además de la Pirámide, destacan el Juego de Pelota, que pos-

teriormente se ha comprobado que era el deporte favorito de esta civilización, la Sala de las columnas, o el Cenote Sagrado, donde cada año eran arrojadas decenas de muchachas jóvenes e inocentes como sacrificio a sus dioses, siempre cargadas de oro y piedras preciosas que deben permanecer aún en el fondo de esas aguas.

Aparte de este lugar arqueológico, el turista no debe perderse la excursión a la zona de Coba, descubierta hace muy pocos años, y donde nos esperan auténticas maravillas en forma de pirámides y demás restos arqueológicos, todos ellos perfectamente camuflados entre la espesa vegetación de la selva maya. Tampoco debe faltar la ruta en

coche hacia Tulum, una antigua ciudad maya al borde del Caribe, desde donde se pueden contemplar unos atardeceres espectaculares, y donde se inicia una de las barreras de coral más importantes del planeta, que baja por el caribe hasta Guatemala. En Tulum descubrirá lo buenos astrónomos y matemáticos que eran los mayas, y se sorprenderá de sus infinitos conocimientos.

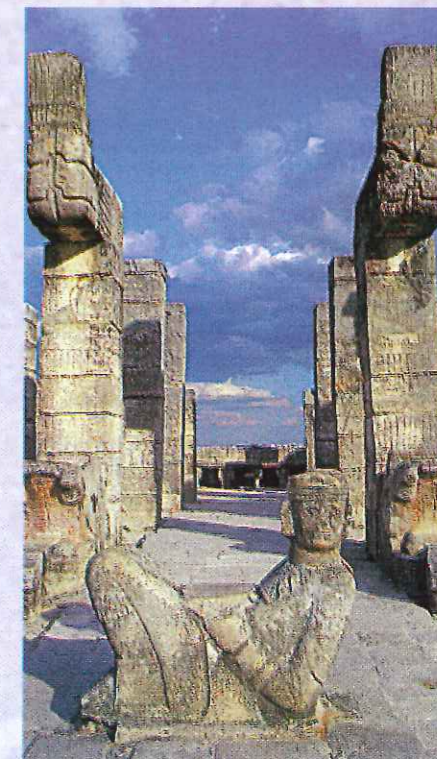
El visitante quedará gratamente sorprendido también en su visita a la Laguna de Xel-Ha, donde podrá nadar y bañarse rodeado de millares de peces multicolores, que incluso pueden llegar a comer de nuestra mano. Igualmente agradable resulta la excursión en barco hasta la vecina isla de Cozumel, donde también es posible practicar el "snorkei" o inmersión con tubo y aletas, o el submarinismo para aquellos amantes de este deporte. La visibilidad es increíble, y puede llegar hasta más de 30

metros, así que vale la pena apuntarlo como uno de los mejores rincones del planeta para disfrutar de las aguas cristalinas.

Cancún posee además una buena y variada vida nocturna. Infinidad de restaurantes, de cocina mexicana o internacional, donde el marisco tiene una gran importancia, harán las delicias del mejor gourmet. Y para quienes gusten de la música, hay locales muy variados, donde disfrutar de un buen grupo de mariachis, de la mejor música del momento, todo tiene cabida en esta ciudad.

Un consejo final al viajero es recomendarle tener mucha paciencia, ya que los nativos son muy serviciales, aunque algo "lentos" para nuestro gusto, y también mucho tacto a la hora de las compras, donde el regateo es la práctica habitual y obligatoria si no queremos pagar más de la cuenta por los muchos artículos, principalmente de artesanía, que se nos ofrecen en este lugar y que a buen seguro regresarán con nosotros en la maleta ■

OFERTAS Y PRECIOS DE VIAJES A CANCÚN

Existen en el mercado precios de viajes a Cancún, en vuelo charter, y con estancia en hotel durante 7 noches, desde 120.000 pts. aproximadamente por persona, dependiendo siempre de la época del viaje, de la categoría de hotel escogida y del régimen alimentario.

DATOS DE INTERÉS:

Documentación necesaria:

Pasaporte en vigor.

Diferencia horaria:

7 horas menos que en la península.

Moneda:

La moneda local es el Peso mejicano, aunque lo más recomendable es llevar dolar americano y cambiarlo una vez allí en bancos, oficinas de cambio u hoteles por Pesos.

Información facilitada por VIATGES ILTRIDA.

ELS SEUS VIATGES PROFESSIONALS confii en la **LES VAGANCES**

1a L'ASSISTÈNCIA A CONGRESSOS

Agència de Viatges de Lleida

Disposem de les millors tarifes corporatives d'hoteles, amb els màxims descomptes.

LLEIDA	- Dra. Castells, 1	- Tel. 21 03 90
LLEIDA	- Magdalena, 10	- Tel. 23 00 61
LLEIDA	- P. Ronda, 89	- Tel. 26 87 76
LLEIDA	- St. Antoni, 47	- Tel. 27 24 11
BALAGUER	- P. de l'Estació, 11	- Tel. 44 78 50
BORGES BLANQUES	- Carme, 17	- Tel. 14 32 37
MOLLERUSSA	- Ciutat de Lleida, 2	- Tel. 60 10 12
TARREGA	- Carme, 24	- Tel. 31 18 62
TREMP	- Dr. Roure, 14	- Tel. 65 11 19

Galaxy

*Más coche que nunca
más clase que nunca*

El nuevo Ford Galaxy es algo más que un coche. Combina un elegante diseño con una dinámica de conducción y un confort excelentes. Diseñado y desarrollado para cubrir una amplia gama de usos profesionales y de ocio, el Galaxy ofrece la versatilidad y el espacio para acomodar pasajeros o para transportar carga, características que normalmente se dan sólo en vehículos grandes.

La gama Galaxy tiene dos versiones GLX y Ghía. Todos los modelos ofrecen gran versatilidad en la disposición de los asientos con combinaciones de 5, 6 ó 7 asientos. Las plazas delanteras tienen la posibilidad de girar 180°. Asimismo, la segunda y tercera fila de asientos puede inclinarse, convertirse en mesa con posavasos, abatirse e incluso ser desmontados de la forma más sencilla y sin necesidad de herramientas.

La gama de motores permite elegir entre tres motorizaciones, dado el 2.0 DOHC EFI y 115 cv al 2.8 CD V6 EFI y 174cv, pasando por el 1.9 TDI turbo diesel con intercooler y 90 cv. En todos ellos, la gestión electrónica del motor se efectúa por potentes módulos de última generación. Para los amantes de la transmisión manual, el nuevo Ford Galaxy ha creado la transmisión VXT 75, con marchas sincronizadas, que proporciona una respuesta rápida y precisa. Quienes lo prefieren, pueden optar por la transmisión automática con un programa electrónico de cambio. Uno de los más avanzados sistemas del mundo diseñado para obtener una conducción más eficaz ■

SECCIÓN AL VOLANTE DE UN FORD GALAXY

MOTOR Endura 1.3

Cilindrada: 2.0 (1998 cm³)
2.8 V6 (2792 cm³)
1.9 TDI (1896 cm³)

Potencia Máx.: 115/174/90CV

Alimentación: Inyección con gestión electrónica

DIMENSIONES

Longitud total: 4.617 mm
Ancho total (sin retrovisores): 2.142 m m
Altura total: 1.730 mm

MALETERO:

Con una fila de asientos: 3.550 l.

PRECIO APROXIMADO:

3.350.000 Ptas.

Preus d'Assegurances:
Ford Galaxy 2.0 CLX

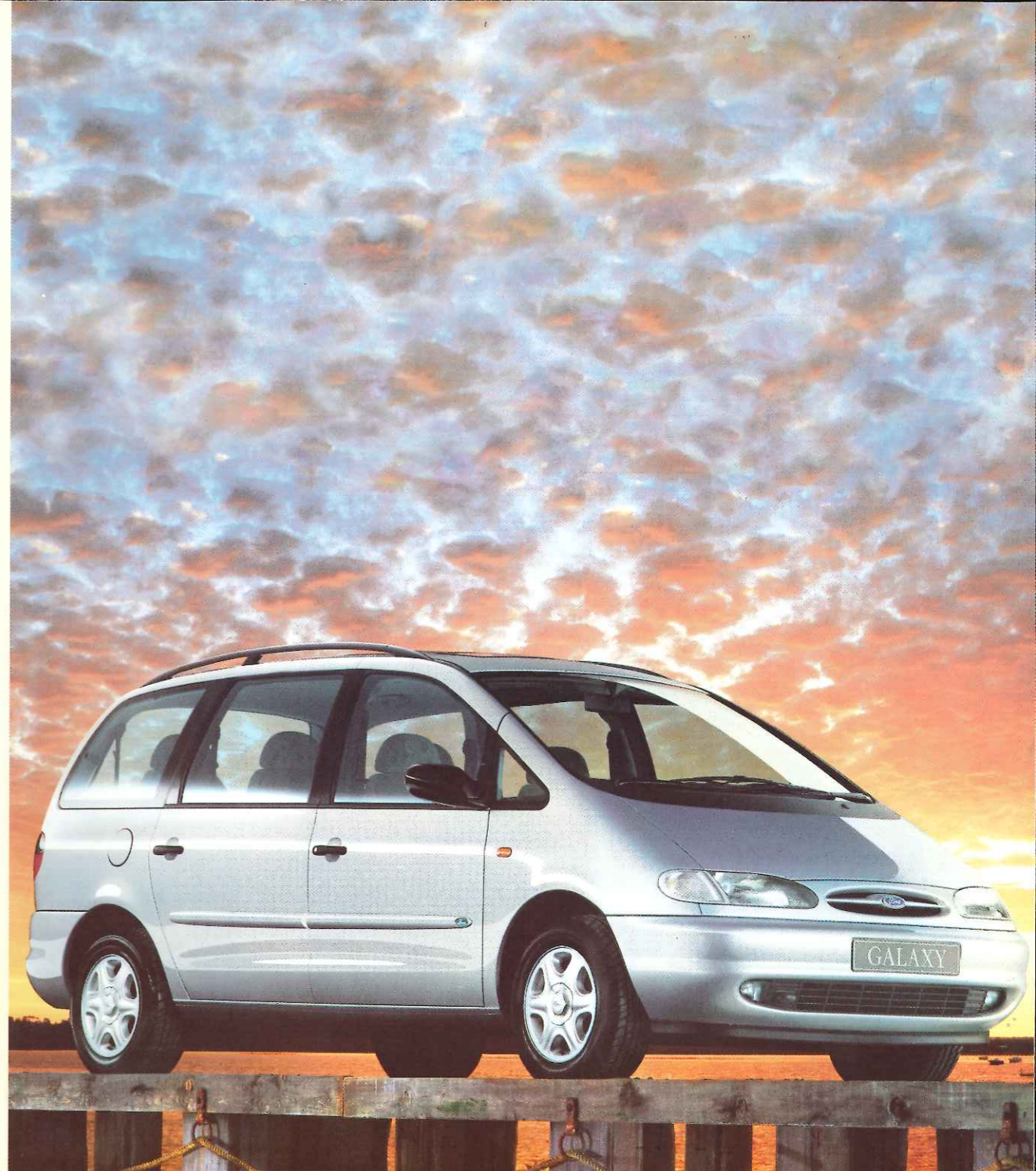
- A tercers: ..... 49.809 pts.
- A tercers, vidres, robatori i incendi: ..... 74.188 pts.
- Tot risc amb franquícia de 50.000 pts ..... 188.349 pts.
- Tot risc sense franquícia: ..... 138.313 pts.

P.V.P. válido en Península y Baleares. I.V.A. y gastos de transporte incluidos. Costos de Matriculación no incluidos

Galaxy

Otra vision de la vida

*Cariño, amor y afecto
ocupan demasiado espacio*

Si el tiempo es tu prioridad, hay un coche diseñado para disfrutarlo. Porque ha llegado el Ford Galaxi GLX 2.3. Con toda la potencia de su exclusivo motor de 145 CV y 16 V. Con todo el refinamiento de un árbol de levas contrarrotante, que elimina cualquier vibración. Con espacio para todos y para todo. Ya puedes subir a un Galaxi desde 3.400.000 ptas. Ya puedes vivir intensamente.

Servei Motor, S.L.

CONCESIONARIO OFICIAL DE FORD ESPAÑA, S.A.

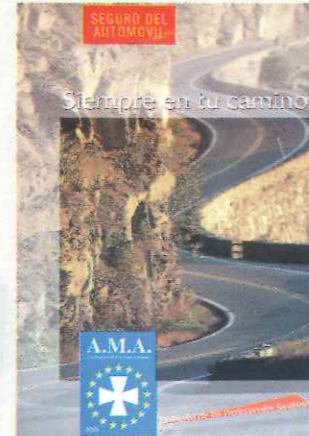
Avda. de les Garrigues, 68 25001 LLEIDA
TEL. 20 10 66 • FAX 20 13 60

A.M.A.
AGRUPACION MUTUAL ASEGURADORA

te ofrece sus
seguros de :

SEGURO DEL AUTOMOVIL

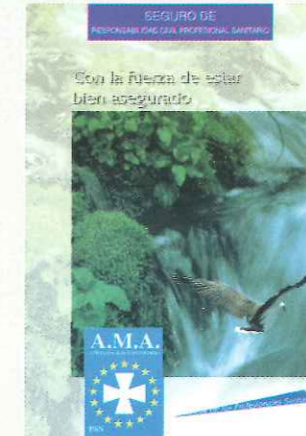
Feliz Viaje

SEGURO DEL HOGAR

Para vivir tranquilo

SEGURO DE R.C. PROFESIONAL

Estar siempre bien asesorado

SEGURO DE FARMACIA

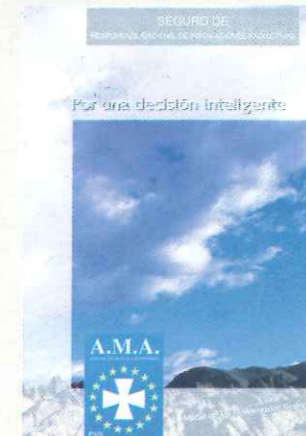
Asistencia todos los días: 24 horas

SEGURO DE CONSULTAS

Tu Mutua, la n.º 1 del sector sanitario

R.C. ACTIVIDADES RADIATIVAS

Compromiso garantizado

CLUB A.M.A.

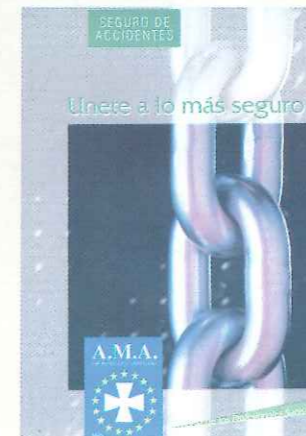
Cultura-Ocio y Viajes a tu disposición

R.C. GENERAL

Elegir la mejor garantía.

SEGURO DE ACCIDENTES

Es bonito disfrutar de la vida

**MEDICOS, FARMACEUTICOS, VETERINARIOS, ESTOMATOLOGOS,
ODONTOLOGOS, ATS/DUE, DIPLOMADOS Y TODOS SUS FAMILIARES**

MUTUA, LA MUTUA DE LOS PROFESIONALES SANITARIOS

Si deseas obtener más información sobre todos nuestros Seguros y Servicios llámanos, gratuitamente al teléfono:

900 - 100 963

O envíanos un fax al nº (91) 250 56 65